

KUOPION ASUMISEN TRENDIT JA UUDET ASUINALUEET

Loppuraportti 15.11.2019

MDI

Aluekehittämisen konsulttitoimisto

SMARA
SAVILAHDEN
SMARTAIMMAT
RATKAISUT

KUOPIO

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Janne Antikainen, MDI • Susanna Haanpää, MDI • Jaakko Huttunen, MDI
Veera Mustonen, MDI

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	4
2.	KIRJALLISUUSKATSAUS ASUMISEN TRENDIIN	5
2.1	Kaupunkiasumisen suosio kasvussa	5
2.2	Liikkumistottumukset	7
2.2.1	<i>Kuopion väestö, väestöennuste ja muuttoliike</i>	7
3.	ASUKASKYSELY	9
3.1	Menetelmä	9
3.2	Kyselyn vastaajat	9
4.	ASUKASKYSELYN TULOKSET	11
4.1	Nykyinen asunto ja asuinalue	11
4.2	Vastaajien muuttoaiheet	12
4.3	Toiveet tulevasta asunnosta ja asuinalueesta	13
4.4	Unelmien asuinalue ja asunto	19
4.5	Uudet asumisen trendit kyselyssä	20
4.5.1	<i>Ekopientaloasuminen suosituin vaihtoehto, kaupunkipientalo ei yhtä kiinnostava</i>	21
4.5.2	<i>Älyasuminen kiinnostaa nuoria</i>	23
4.5.3	<i>Terveys- ja hyvinvointikylä voisi houkutella vanhenevaa väestöä</i>	23
4.5.4	<i>Yhteisöllisyyden uudet ratkaisut etsivät paikkaansa</i>	24
4.6	Tulevien uusien ja jo rakenteilla olevien asuinalueiden tunnettuus	26
4.7	Uusien asuinalueiden kiinnostavuus ja kehittämissuositukset	27
4.7.1	<i>Savilahti</i>	27
4.7.2	<i>Mölymäki</i>	29
4.7.3	<i>Rauhalampi</i>	30
4.7.4	<i>Hiltulanlahti</i>	32
5.	YHTEENVETO TULOISTA	33
6.	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	34

Tiivistelmä

Kuopion asumisen trendit ja uudet asuinalueet -selvityksessä tarkastellaan, miten ja missä kuopiolaiset haluaisivat lähitulevaisuudessa asua. Kuopion kaupunki tilasi selvityksen Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:ltä kartoittaakseen kuopiolaisten muuttoalttiutta, yleisiä asumisen arvostuksia ja erityisesti kiinnostusta uusien asuinalueiden suhteen.

Selvitystyö toteutettiin tekemällä aluksi kirjallisuuskatsaus viimeaikaisiin asumisen trendeihin. Sen ja aiempien tutkimusten pohjalta laadittiin kyselytutkimus, johon saatiin 718 vastausta eri ikäisiltä ja eri tavoin asuvilta kuopiolaisilta lokakuussa 2019.

Tulosten perusteella kuopiolaiset ovat erittäin tyytyväisiä nykyasumiseen kaikissa talotyypeissä ja kaikenlaisilla asuinalueilla. Tyytyväisimpiä ovat keskustojen ja pientaloalueiden asukkaat. Kuopiossa jopa ei-keskustassa sijaitsevilla kerrostalovaltaisilla alueilla oltiin hyvin tyytyväisiä asumiseen. Tämä poikkeaa positiivisesti aiemmista kansallisista tutkimuksista. Kokonaisuudessaan tyytymättömiä, ja myös muuttoalitteimpia asukkaita olivat opiskelijat, yksinasuvat, pienituloiset, vuokra-asujat ja maahanmuuttajat. Huomionarvoista on, että peräti 39 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei ollut vielä päättänyt, että jäävätkö he opintojensa päätyttyä Kuopioon.

Vastaajilla on verrattain paljon muuttoaikeita, peräti 44 % suunnitteli muuttoa seuraavan kolmen vuoden aikana. Heistä tosin 80 % aikoo pysyä Kuopion alueella, ja kolmannes ei vielä tiedä, mille alueelle muuttaisi Kuopiossa.

Vastaajat jakaantuivat melko tasaisesti keskustamaisen asumisen ja pientaloalueiden kannattajiin. Asunnoissa kuopiolaiset arvostivat säilytystilaa, laadukkaita materiaaleja ja omaa autopaikkaa. Pientaloasujat arvostivat myös omaa pihaa ja saunaa. Vastausten perusteella kuopiolaiset eivät halua asua pienissä asunnoissa. Asuinalueille kuopiolaiset toivoivat erityisesti ulkoilureittejä, puistoja ja ruokakauppaa. Asuinalueilla arvostetaan luonnon läheisyyttä, vesistöjä ja omaa rauhaa.

Kuopiolaisilta tiedusteltiin myös kiinnostusta uudenlaisiin asumiskonsepteihin. Näistä eniten mielenkiintoa herättivät ekopientalat ja älyasuminen. Vähiten mielenkiintoa herättivät yhteisöllisen asumisen muodot, kuten jakamistalous.

Selvityksessä tarkastellaan lähemmin kaupungin neljän keskeisimmän kehitysalueen kiinnostavuutta. Savilahti, Mölymäki, Rauhalahde ja Hiltulanlahti herättivät kaikki kiinnostusta, joista parhaiten tunnettu on Savilahti. Kiinnostavimpina alueina näyttäytyivät urbaanit, palveluvaltaiset ja saavutettavat Savilahti ja Mölymäki. Hiltulanlahdesta ja Rauhalahdesta olivat lähinnä kiinnostuneet autoilevat perheelliset ja pariskunnat, jotka kaipaavat asumisen väljyyttä, rauhallisuutta, omaa pihaa ja luontoa.

1. Johdanto

Kuopio on kasvava kaupunki, jonka on varauduttava tarjoamaan hyvä asumisympäristö, asuntoja ja palveluita jopa 9000 henkeä suuremmalla väestöllä vuonna 2030. Kuopion kaupunki on varautunut väestönkasvuun vahvalla asuntotuotannolla ja kaavoittamalla myös kokonaan uusia asuinalueita. Kaupungin tavoitteena on kaavoittaa ja tarjota monipuolisia ja houkuttelevia tontteja rakentajille eri puolilla kaupunkia. Asuntorakentamisen painopisteenä on nykyisen kaupunkirakenteen täydentäminen Saaristokaupungin ja Savilahden rakentamisen ohessa. Tiiviin kaupunkirakenteen avulla kaupunki tavoittelee energiatehokkuutta ja ekologisuutta, sillä esimerkiksi lyhyet välimatkat vähentävät autoilua ja edistävät joukkoliikennettä. Tiiviissä kaupungissa voidaan myös olettaa palveluiden olevan helpommin saavutettavissa.

Kuopion kaupunki tilasi Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:ltä asuinalueiden ja kaavoituksen tueksi selvityksen, jossa tutkitaan, missä ja miten kuopiolaiset haluaisivat lähitulevaisuudessa asua. Työn tavoitteena on ollut kartoittaa kuopiolaisten nykyiseen ja lähitulevaisuuteen liittyviä tarpeita, toiveita ja suunnitelmia asumisen suhteen.

Selvitystyö toteutettiin tekemällä aluksi kirjallisuuskatsaus viimeaikaisiin asumisen trendeihin. Sen ja aiempien tutkimusten pohjalta laadittiin kyselytutkimus, johon saatiin 718 vastausta eri elämänvaiheissa olevilta kuopiolaisilta lokakuussa 2019. Tässä raportissa käydään lävitse kyselyn tulokset ja peilataan suomalaisia ja kansainvälisiäkin asumisen trendejä Kuopion ja kuopiolaisten näkökulmasta. Koska asumisen preferenssit liittyvät elimellisesti asukkaiden ikäjakaumaan ja muuttoliikkeisiin, käydään tässä raportissa lävitse myös Kuopion väestöennusteita.

Selvityksessä on paneuduttu yleisiin muuttohalukkuuteen vaikuttaviin tekijöihin, kuten onko asukkailla muuttohalukkuutta asuinalueelta toiselle, muuttohalukkuutta Kuopion sisällä tai Kuopiosta toiselle paikkakunnalle. Kyselyllä on selvitetty myös veto- ja työntekijöitä asuinympäristöön ja asuntoon liittyen. Aiemmista tutkimuksista (mm. Strandell 2017; KAKS 2017; Feelback 2019) on saatu osviittaa laajempiin alueiden välisiin muuttoliikkeisiin vaikuttaviin tekijöihin ja Kuopion vetovoimatekijöihin.

Selvityksen yksi painopiste oli tutkia Kuopion uusien alueiden houkuttelevuutta eri asukasryhmien näkökulmasta. Selvityksessä tarkasteltiin tilaajan määrittelemien kahdeksan alueen (Puijonlaakso, Saaristokaupunki, Asemanseutu, Savilahti, Rauhalahdi, Mölymäki, Hiltulanlahti ja Vanuvuori sekä Hatsalan alue) tunnettuutta, sekä tarkemmin neljän tärkeimmän kehitysalueen (Savilahti, Mölymäki, Rauhalahdi ja Hiltulanlahti) kiinnostavuutta. Yksi alueista on Savilahti, jossa EU-rahoitteisessa SmaRa-hankkeessa edistetään vähähiilisyttä edistäviä, innovatiivisia ja älykkäitä ratkaisuja sekä selvitetään niiden toteutettavuutta kaupunkikehittämisen keskeisillä osa-alueilla. Tästä johtuen myös kyselyssä ja taustatyössä yksi painopiste oli ymmärryksen lisääminen asukkaiden asenteisiin liittyen älyasumiseen ja ekologisiin ratkaisuihin. Selvityksessä käydään lävitse myös muita globaaleja ja kansallisia asumisen trendejä, joiden kiinnostavuutta kuopiolaisten keskuudessa tulkitaan kyselyn avulla.

Tärkein työn tavoite on kuitenkin ymmärtää, mitä kuopiolaiset asumisessaan ja asuinalueillaan arvostavat nyt ja tulevaisuudessa. Eräs kyselyyn vastaajista sanoitti asumisunelmansa näin, kiteyttäen hyvin tyypilliset kuopiolaisten tunnot:

“Viihtyisä, rauhallinen, lähellä keskustaa. Alueella paljon puita ja pensaita. Lähellä siistiä, hoidettua ranta-aluetta. Asunnossa siistit pintamateriaalit ja hyvät säilytystilat.”

2. Kirjallisuuskatsaus asumisen trendeihin

2.1 Kaupunkiasumisen suosio kasvussa

Työn aluksi toteutettiin kirjallisuuskatsaus viimeaikaisiin asumisen trendeihin. Asumisen trendien tarkastelussa keskeisinä lähteinä toimivat toteutettu Suomen Ympäristökeskuksen Asukasbarometri (Strandell 2017) ja Kunnallisanalan kehittämissäätö (2017) asukaskysely sekä muut, lähinnä suomalaiset tutkimus- ja selvitysjulkaisut.

Suomessa ja maailmalla kaupunkiasumisen suosion kasvu on kiistaton megatrendi, joka näkyy myös Kuopiossa. Suomessa väestö, työpaikat, asuminen ja muut toiminnot keskittyvät suurimpien kaupunkiseutujen ja maakuntien keskuskaupunkeihin. Samanaikaisesti maaseutu ja erityisesti ydinmaaseutu menettävät väestöään. Puolestaan kaupunkiseutujen kehyskaupunkien kasvu on pysähtynyt, tai paikoitellen kasvu on kääntynyt jopa muuttotappioksi (Aro & Haanpää 2018).

Keskuskaupunkien urbaanin asumisen suosion kasvu ja pientaloasumisen suosion lasku ilmenevät viimeaikaisissa kyselytutkimuksissa: Suomen ympäristökeskuksen (Strandell 2017) toteuttaman asukasbarometrin mukaan pientaloasumisen suosio on hieman laskenut. Vuosina 1998-2016 kerrostaloasunnon suosio ihannetalotyyppinä on kasvanut 3 %-yksikköä, omakotitalon suosio laskenut 8 %-yksikköä ja pari- ja rivitalojen suosio on laskenut 2 %-yksikköä. Vuonna 2016 suurin osa vastaajista mainitsi kuitenkin ihannetalotyyppikseen edelleen pientalon (52 % omakotitalon, 27 % kerrostalon ja 19 % pari- tai rivitalon). Nuorista aikuisista 71 %:lla pientalo oli ihannetalotyyppi ja nuorten sekä ikääntyneiden toiveet omakotitalosta myös hieman lisääntyivät vuosina 2010-2016. Sen sijaan omakotitalotoiveet vähentyivät selvästi vuosina 2010-2016 erityisesti 30-49-vuotiailla sekä lapsiperheillä. Erityisesti Helsingin kaupunkiseudulla ja muilla nopeasti kasvavilla taajama-alueilla kerrostalotoiveet olivat yleisempiä.

On kuitenkin syytä huomioida, että ihannetalotyyppissä asuminen ei aina ole taloudellisesti tai elämäntilanteen vuoksi mahdollista, ja erityisesti nuorilla aikuisilla ihannetalotyyppi kuvaakin tavallisesti tulevaisuuden asumisuran huippua. Syken Asukasbarometrissa 42 % vastaajista ilmoitti toivetalotyyppikseen nykyisessä elämäntilanteessa kerrostaloasunnon ja 31 % pientalon. Asukasbarometrin mukaan kuitenkin ne, jotka haluavat asua pientalossa nykyisessä elämäntilanteessa näkevät kuitenkin tärkeänä sen, että kauppa on kävelyetäisyydellä (72 %) ja joukkoliikennenyhteydet ovat hyvät (66 %), mutta samalla myös oma piha nähtiin tärkeänä (84 %).

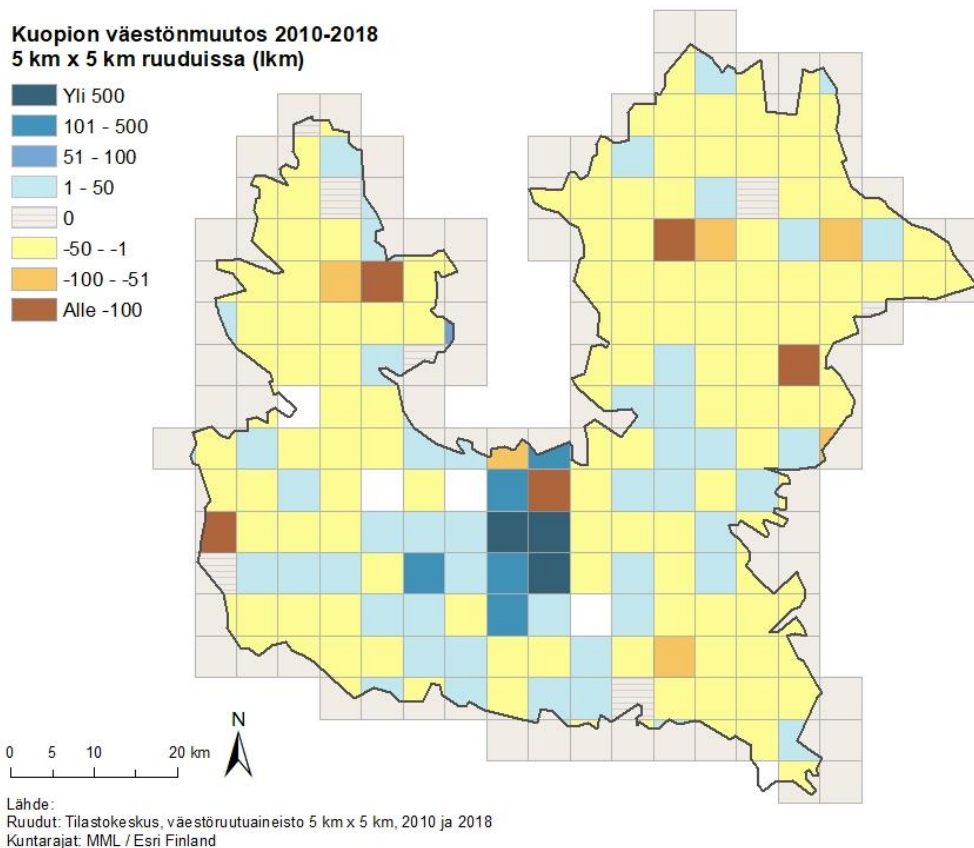
Ihanneasuinalue asukasbarometrin mukaan on pientalovaltainen alue, jossa lähes puolet vastaajista haluaisi asua (49 %). Kerrostalovaltaisella asuinalueella haluaisi asua 8 % vastaajista, keskustassa 20 % vastaajista ja maaseudulla 14 % vastaajista. Keskusta-asumisen suosio on kasvanut vuosina 1998-2016 yhteensä 4 %-yksikköä. Asukasbarometrissa kysyttiin myös toiveasuinaluetta nykyisessä elämäntilanteessa. Nykyisessä elämäntilanteessa keskusta-asumisen suosio oli korkeampaa: 28 % vastaajista haluaisi asua keskustassa ja 13 % kerrostalovaltaisella alueella. Puolestaan pientalovaltaisella alueella haluaisi asua 42 % ja 9 % maaseutumaisella alueella.

Myös kunnallisanalan kehittämissäätö (2017) toteuttaman kyselyn tulokset ovat vastaavan suuntaisia kuin Syken Asukasbarometrin: kyselyn mukaan yli kolmannes (35 %) suomalaisista haluaa asua kaupunkimaisessa ympäristössä, kun vuoden 2013 kyselyssä reilusti vajaa kolmannes (28 %) vastaajista piti tiivistä kaupunkiasumista toivottuna. Suomalaisen toivetalotyyppi on kuitenkin yhä omakotitalo väljästi rakennetulla alueella. (Strandell 2017; Kunnallisanalan kehittämissäätö 2017.)

Pientalo-, pari- ja rivitaloasujat pitivät tärkeinä asumisen ominaisuuksina omaa pihaa, sitä että ruokaostoksille pääsee kävellen, ja että alueella olisi hyvät joukkoliikennenyhteydet. Kaupunkisuunnittelun kannalta yhtälö on vaikeasti toteutettavissa perinteisillä pientaloasumisen ratkaisuilla, mutta esimerkiksi kaupunkipientaloilla ja miniomakotitaloilla voidaan luoda tiiviimpiä asuinalueita, joissa asukastiehyys riittää paremmin lähikauppapalveluiden ja joukkoliikenteen järjestämiseen, samalla mahdollistaen ainakin osalle asukkaista kompaktin pihan. (mm. Norvasuo ym. 2008; 2010; Hedman ym. 2016).

Myös erilaisten rivi- ja ketjutalojen muunnelmat, sukupolviasuminen ja yhteisöllinen asuminen ovat esimerkkejä uusista asumisen vaihtoehdoista, joiden avulla voidaan toteuttaa aluetehokkuudeltaan tiiviimpää ja sekoittuneempaa yhdyskuntarakennetta, sekä tarjoamaan asukkaiden toivomia palveluita.

Alueellisessa kehityksessä 2010-luvun menestyjiä ovatkin tiiviisti rakennetut kaupunkikeskustat, kantakaupungit ja kaupunkimaiset alueet, joissa on monipuolinen työpaikkatarjonta, kattavasti erilaisia palveluita, hyvä joukkoliikenteen saavutettavuus ja yleisesti viihtyisä ja toimiva kaupunkiympäristö (Huttunen 2017; Ristimäki ym. 2017; Strandell 2017).

Kuva 1. Kuopion seutukunnan väestönmuutos vuosina 2010-2018, 5 km x 5 km ruuduissa (Tilastokeskus 2010 ja 2018).

Väljän pientaloasumisen suosio on laskenut tasaisesti koko maan tasolla, kun taas kaupunkimainen, tiivis ja kerrostaloasumiseen nojaava asuminen on kasvattanut suosiotaan vuosi vuodelta. Erityisen suosittua onkin ollut asuminen kaupunkikeskustassa tai kantakaupungissa hyvien palvelujen ja kattavan joukkoliikenteen alueilla. Suurimmat asumisen muutokset liittyivät sijaintiin ja saavutettavuuteen, käsittäen itse asunnon, työ- ja opiskelupaikan sekä erilaiset vapaa-ajan toimintojen sijainnit. Myös odotus laadukkaiden palvelujen saatavuudesta, viihtyisästä kaupunkiympäristöstä ja monipuolisista vapaa-ajan mahdollisuuksista ovat määrittäneet ihmisten sijoittautumispäätöksiä yhä vahvemmin. Syken Asukasbarometrin (Strandell 2017) mukaan sijainti ja liikenneyhteydet ovatkin nousseet eniten mainintoja saaneeksi viihtyvyystekijäksi ohi entisen ykköstekijän, rauhallisuuden. Puolestaan eniten epäviihtyvyyttä aiheuttavat liikenteeseen liittyvät asiat, kuten melu ja turvattomuus.

Niin sanotun Nurmijärvi-ilmion sijaan voidaankin puhua uudesta urbanismista, jossa juuri monipuoliset ja mahdollisuuksia tarjoavat kaupunkimaiset ympäristöt näyttävät erityisen houkuttelevilta asukkaiden, työpaikkojen ja muiden toimintojen suhteen. Väljän pientaloasumisen suosio on laskenut jonkin verran, kun taas kaupunkimainen, tiivis ja kerrostaloasumiseen nojaava asuminen on kasvattanut jonkin verran suosiotaan vuosi vuodelta. Erityisen suosittua onkin ollut asuminen kaupunkikeskustassa tai kantakaupungissa hyvien palvelujen ja kattavan joukkoliikenteen alueilla. Suurimmat asumisen muutokset liittyvätkin sijaintiin ja saavutettavuuteen, käsittäen itse asunnon, työ- ja opiskelupaikan sekä erilaiset vapaa-ajan toimintojen sijainnit.

Asumistoiveiden urbanisoitumisen lisäksi merkittävä asumiseen liittyvä havainto on asumistoiveiden ja elämäntilanteiden eriytymisestä. (Kunnallisanon kehittämissäätiö 2017; Strandell 2017; Viitala 2017.) Elämäntilanteiden eriytyminen onkin suora yhteys asumistoiveiden eriytymiseen, kuten käy ilmi Jenni Viitalan (2017) pro gradu -tutkielmasta. Käytännössä tämä tarkoittaa asuinkuntien koon pienenemistä, lasten saamista myöhemmin - jos ollenkaan - tai ainakin lapsia syntyy merkittävästi vähemmän kuin aiemmin. Pienempi kotitalouskoko vaikuttaa tulevaisuuden asumiseen selkeästi, kun sinkut ja pariskunnat ostavat omakotitalon sijaan pienemmän asunnon. Myös avioerot ja uusperheet vaikuttavat esimerkiksi siihen, että omistusasunnosta voidaankin muuttaa

uudelleen vuokra-asuntoon. Täten asumisura voi olla hyvinkin erilainen kuin perinteiseksi katsottu asumisura (Viitala 2017, 27.) Esimerkiksi yksinasujat ja lapsettomat pariskunnat eivät koe mielekkäänä suuren pientalon ylläpitämistä. Kyseinen viiter ryhmä arvostaakin lähinnä asumisen vaivattomuutta, joka koostuu hyvästä julkisesta liikenteestä sekä laadukkaista kävely- ja pyöräilyreiteistä. Kaupunkiasujat kokevat autottomuuden ja mainitun ekologisuuden tärkeiksi tekijöiksi asuinpaikan ja -muodon valinnassaan. He kokevat myös kaupunkikulttuurin merkityksellisenä asumisen ja vapaa-ajan osana. Näkyvimpänä kaupunkikulttuurin ilmentymänä voidaan pitää keskustojen kahvila- ja ravintolakulttuuria, sekä muita vapaa-ajan ja kulttuurin palveluita, joiden lähettyville erityisesti nuoret kaupunkiasujat sijoittautuvat. Tiiviin ja urbaanin asumisen suosiota kutsutaankin uudeksi urbanismiksi (Grant 2006).

Kaupungistumisen trendi liittyy myös vahvasti iäkkäämmän väestön toimintaan ja tarpeisiin, sillä moni muuttaa myöhemmässä elämänvaiheessa kaupunkikeskustoihin hyvien palveluiden ja joukkoliikenteen vuoksi. Vanheneminen tuo myös luonnollisesti fyysisiä rajoitteita, jotka vähentävät pientaloasumisen suosiota. (Strandell 2011; YM 2016, 16.) Vanhempi väestö onkin tutkimuksien mukaan valmiimpi tinkimään asunnon koosta, toisin kuin lapsiperheet, kunhan sijainti, saavutettavuus ja asumisen laadulliset tekijät ovat kunnossa (Laakso 2007, 23).

2.2 Liikkumistottumukset

Puolestaan liikkumistottumuksien ja -tarpeiden muutoksesta kertoo lisääntyvä monipaikkaisuus, jolla on merkittävä vaikutus yhdyskuntarakenteen muokkautumiseen, kun työssäkäynnin, vapaa-ajan ja asumisen toiminnot kattavat yhä laajempia maantieteellisiä alueita. Kävelyn ja pyöräilyn suosio on kasvanut voimakkaasti, ja näiden edistämiseen panostetaan esimerkiksi Antti Rinteen hallituksen ohjelmassa 21 miljoonaa euroa vuoden 2020 aikana (Valtioneuvoston viestintäosasto 2019). Yksityisautoilun suosio on laskenut suurimmilla kaupunkiseuduilla nuorten aikuisten keskuudessa, mutta kaupunkien reunamilla ja kehysalueilla yksityisautoilun suosio on kasvanut (Ristimäki ym. 2017).

Monipaikkaisuuden lisääntyminen, liikennepäästöjen vähentämisen tarve ja digitalisaation tarjoamat uudet mahdollisuudet ovat synnyttäneet uusia palvelukonsepteja liikkumiseen, esimerkiksi liikkuminen palveluna -konseptin (MaaS), joka yhdistää paikallisen liikennetarjonnan, kuten julkisen liikenteen, taksit, yhteiskäyttöautot, kaupunkipyörät ja vuokra-autot.

Syken asukasbarometrin (Strandell 2017) mukaan noin puolet vastaajista (46 %) ei voisi asua autottomalla asuinalueella, kun taas noin kolmannes (30 %) voisi asua, jos joukkoliikenneyhteydet ovat kunnossa ja olisi mahdollisuus yhteiskäyttöautoon. Noin viidennes vastaajista vastasi 'ehkä' kysyttäessä halusta asua autottomalla alueella. 15-39-vuotiaiden ikäryhmä osoittautui halukkaimmaksi asumaan autottomalla asuinalueella: heistä lähes 40 % voisi asua autottomalla asuinalueella. Puolestaan 30-39-vuotiailla pyöräily on lisääntynyt voimakkaasti työ- ja asiointimatkoilla ja autoilu on vähentynyt.

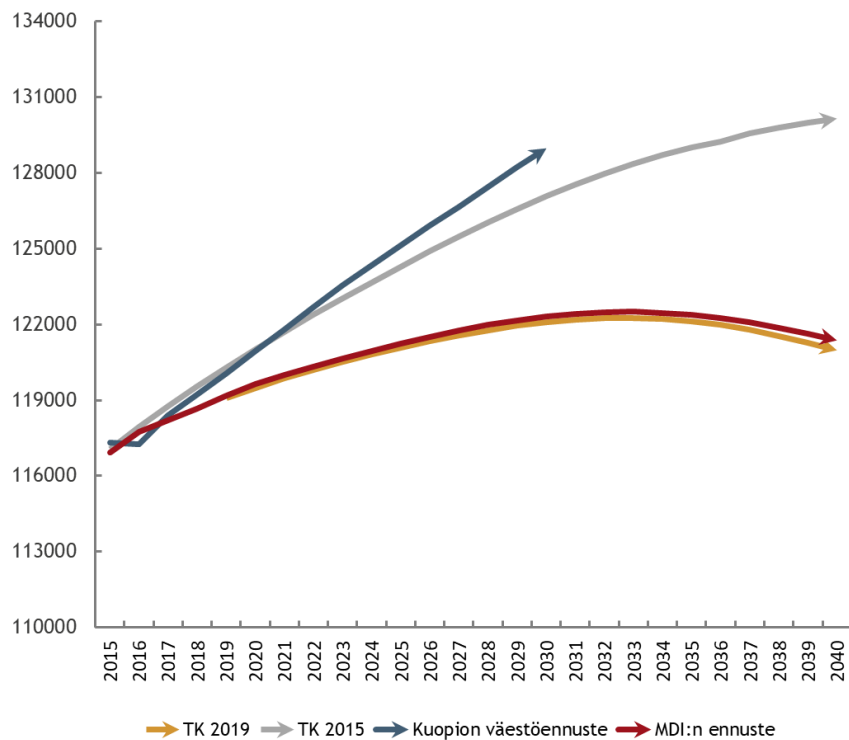
2.2.1 Kuopion väestö, väestöennuste ja muuttoliike

Kuopion väestö vanhenee, mutta on kuitenkin aavistuksen nuorempaa kuin koko maassa keskimäärin. Vuonna 2010 kaupungin väestön keski-ikä oli 41,3 vuotta ja vuonna 2018 se oli 42,3 vuotta. Koko maassa keski-ikä vuonna 2018 oli 42,9 vuotta. Vuonna 2018 Kuopion väestöllinen huoltosuhde oli matalampi kuin koko maassa keskimäärin: Kuopiossa se oli 55,4 ja koko maassa 60,8. Väestöllinen huoltosuhde kertoo työikäisten ja ei-työikäisten välisen suhteen. Taloudellinen huoltosuhde sen sijaan oli Kuopiossa muuta maata hieman korkeampi vuonna 2017, jolloin Kuopion taloudellinen huoltosuhde oli 138 ja koko maassa 136. Taloudellinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on suhteessa työllisiin. Sekä taloudellinen huoltosuhde että väestöllinen huoltosuhde ovat kasvaneet vuosien 2010-2018 välisenä aikana Kuopiossa. Ulkomaan kansalaisten osuus on kasvanut vuosien 2010-2018 välisenä aikana Kuopiossa yhteensä 1,0 %-yksikön verran. Vuonna 2018 ulkomaan kansalaisten osuus oli 2,6 %. Kuopiossa syntyneiden osuus koko Kuopion väestöstä vuonna 2018 oli 49,3 %. Osuus on vähentynyt vuosien 2010-2018 välillä 2,9 %-yksikköä (Tilastokeskus 2019b).

Aiempaa tuntuvasti matalampi syntyvyys ja kasvava kuolleisuus koskettavat kaikkia suomalaisia asuinpaikkoja, niin myös Kuopiota ja sen seutukuntaa. Vuosien 2010-2018 aikana Kuopion väkiluku kasvoi (kuntaliitokset huomioitu takautuvasti) 6328 asukkaalla (+ 5,6 %). Väestönlisäys on vuosina 2010-2018 ollut Kuopiossa joka vuosi positiivista. Väestönkehitys oli vahvinta vuosien 2012-2014 aikana, jonka jälkeen väestönkehitys on heikentynyt merkittävästi.

Kuopion kasvu on perustunut lähes pelkästään muuttovoittoisuuteen muusta maasta sekä ulkomailta. Kuopion luonnollinen väestönlisäys on kääntynyt negatiiviseksi 2010-luvun aikana.

Kuopion oman väestöennusteen (2015) mukaan Kuopion väestö tulisi kasvamaan 129 000 asukkaaseen vuoteen 2030 mennessä. Suomessa väestöennusteita tekevät erityisesti Tilastokeskus ja MDI, joiden ennusteet poikkeavat Kuopion omasta näkemyksestä. Tilastokeskuksen 2019 ja MDI:n ennuste ovat lähellä toisiaan, joskin tilastokeskuksen ennusteen mukaan väestönkehitys laskee hieman enemmän verrattuna MDI:n ennusteeseen. MDI:n ennusteen mukaan Kuopion kaupunki kasvaa 2,3% vuosien 2018-2040 aikana eli noin 2 710 asukkaalla. Tilastokeskuksen ja MDI:n ennusteiden mukaan Kuopio ei tule koko ennustejakson aikana saavuttamaan asettamaansa tavoitetasoa. Vuonna 2030 Kuopion väkiluku on MDI:n ennusteen mukaan 6 662 henkilöä matalampi kuin Kuopion omassa ennusteessa (kuva 2).

Kuva 2. Kuopion kaupungin, Tilastokeskuksen (2019 ja 2015) ja MDI:n laatimat väestöennusteet.

Feelback Oy toteutti vuonna 2019 muuttajakyselyn, jossa kysyttiin Pohjois- ja Etelä-Savoon muuttaneiden ja sieltä poismuuttaneiden muuttoon vaikuttaneita seikkoja. Vuonna 2018 Feelback Oy toteutti myös paluumuuttajakyselyn, jossa kartoitettiin syitä Savosta poismuuttoon ja muuttohalukkuutta takaisin. Kummankin kyselyn perusteella Savosta poismuuton syiksi nousi erityisesti työ- ja opiskelupaikan saanti muualta. Pääasiallisia Savoon muuton syitä oli opiskelupaikan saanti, mutta myös pehmeät tekijät, kuten paluu kotiseuduille ja eläkkeelle jäänti. Parhaiksi asioiksi Savossa mainittiin erityisesti luonto ja ihmiset. Erityisen kiinnostavaa on, että noin puolet vastaajista voisi harkita muuttavansa takaisin Savoon, jos työpaikka löytyisi alueelta.

3. Asukaskysely

3.1 Menetelmä

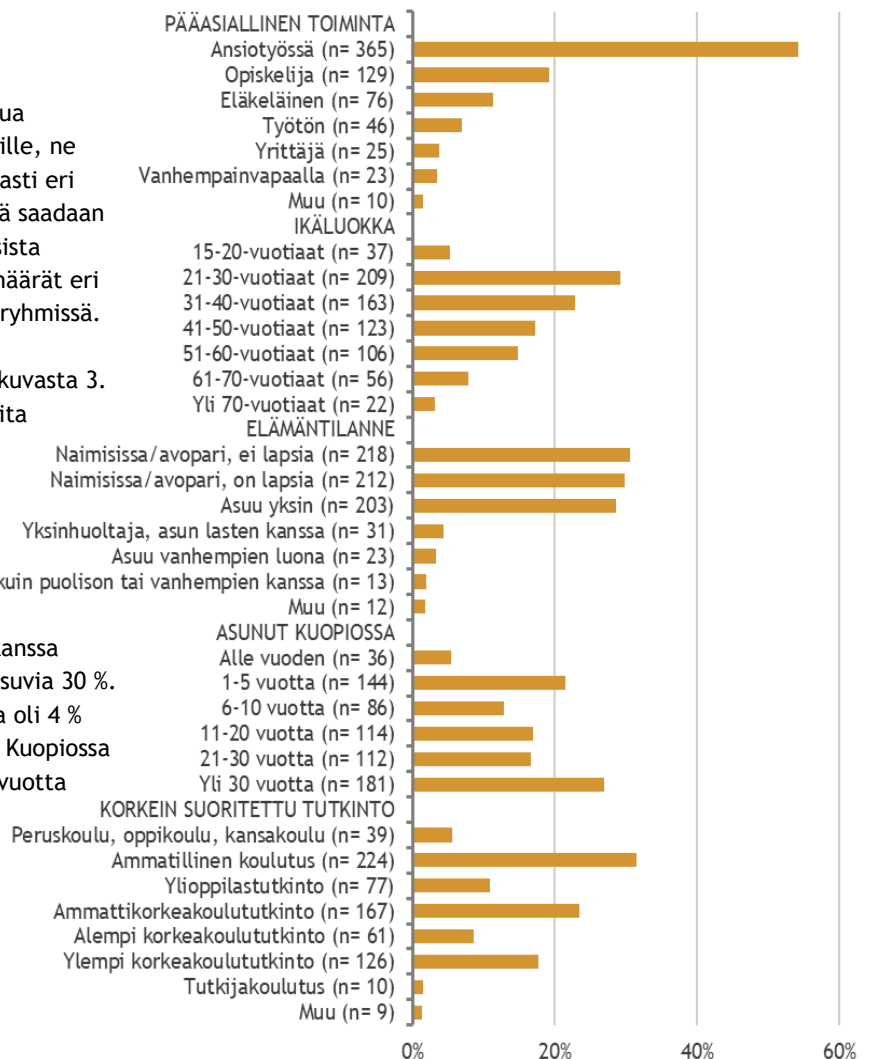
Kuopiolaisten asumista ja siihen liittyviä lähitulevaisuuden toiveita ja suunnitelmia selvitettiin kyselyllä, jossa tiedusteltiin muun muassa muuttohalukkuutta ja kiinnostusta uusia asumisen trendejä kohtaan. Kyselyllä myös kartoitettiin vastaajien tietämystä ja kiinnostusta Kuopion uusia ja rakenteilla olevia asuinalueita kohtaan. Kysely toteutettiin kokonaisuudessaan sähköisenä kyselynä ja jakelu toteutettiin yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa. Kyselyä jaettiin Kuopion kaupungin sekä MDI:n internet-sivuilla ja some-tileillä (Facebook, Twitter, Instagram) sekä Facebookissa Kuopion Puskaradio -sivulla. Lisäksi kysely lähetettiin asukastuville, vanhusneuvostoon, eläkeliiton Kuopion yhdistykseen, Kuopion kirjastoihin, Kuopion yrittäjille, Kuopio Entrepreneurship Societylle, Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun ainejärjestöjen viestintävastaaville sekä Setlementti Puijolan Kompassiin.

Kysely oli auki 7.10.-27.10. välisenä aikana ja siitä toteutettiin sekä suomenkielinen että englanninkielinen versio. Lopputuloksena saatiin yhteensä 718 loppuun vastattua kyselyä, joista 14 oli englanninkielisen kyselyn vastauksia. Kysely suunnattiin pääasiassa kuopiolaisille vastaajille, mutta myös muualla asuvat pystyivät vastaamaan kyselyyn; kyselyyn vastasikin yhteensä 44 muualla kuin Kuopiossa asuvaa henkilöä. Muualla asuvien vastaukset otettiin mukaan kyselyn tuloksiin.

3.2 Kyselyn vastaajat

Kyselylle asetettiin ennen kyselyn julkaisua vähimmäisvastaajamäärät eri kohderyhmille, ne löytyvät taulukosta 1. Määrittämällä tarkasti eri kohderyhmät pyrittiin varmistamaan, että saadaan mahdollisimman kattava näyte kuopiolaisista asukkaista. Asetetut vähimmäisvastaajamäärät eri kohderyhmille tavoitettiin hyvin kaikissa ryhmissä.

Kyselyn vastaajien taustatiedot löytyvät kuvasta 3. Ikäluokittain tarkasteltuna alle 31-vuotiaita vastaajia on yhteensä 34 %, 31-60-vuotiaita 55 % ja yli 60-vuotiaita vastaajia 11 %. Vastaajista yli puolet ovat ansiotyössä, opiskelijoita on noin viidesosa ja eläkeläisiä 11 % vastaajista. Yksin asuvia on yhteensä 29 %, puolison kanssa asuvia 31 % ja puolison ja lasten kanssa asuvia 30 %. Yksinhuoltajia, jotka asuvat lasten kanssa oli 4 % vastaajista. Vastaajista iso osa on asunut Kuopiossa kauan tai ovat kotoisin Kuopiosta. Yli 30 vuotta Kuopiossa asuneita on 27 % ja alle vuoden Kuopiossa asuneita on yhteensä 5 %.

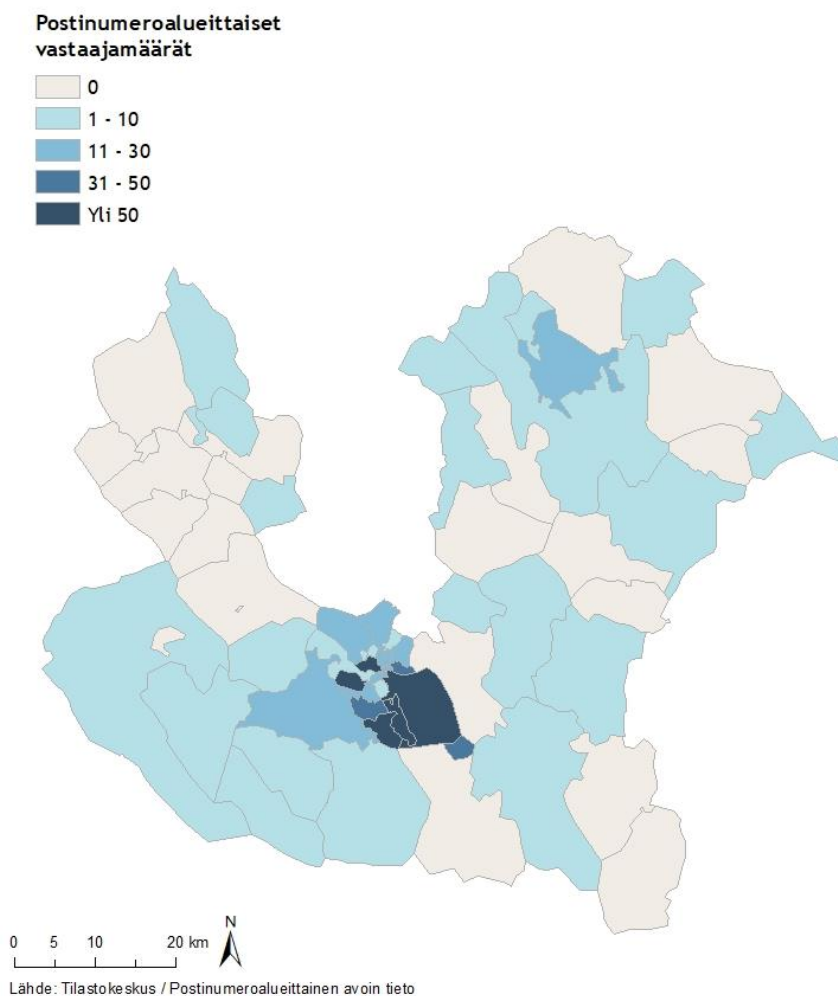
Kuva 3. Kuvassa on esitetty kaikkien kyselyvastaajien taustatiedot.

Kuopiossa on tällä hetkellä noin 61 100 asutokuntaa, joista 56 % asuu kerrostalossa, 29 % pientaloissa ja 14 % rivitaloissa. Kerrostalossa asuvien määrät ovat kasvaneet, samoin kuin yhden henkilön asutokuntien määrä. Yhden henkilön asutokuntia oli 47 % kaikista asutokunnista vuonna 2018. Kyselyyn vastanneiden näyte vastaa melko hyvin Kuopion asutokuntien koostumusta, mutta selvästi aliedustettuina ovat yksin asuvat.

Taulukko 1. Kyselyllä tavoitellut kohderyhmät ja toteutuneet lukemat.

TAVOITELLUT KOHDERYHMÄT	Minimi (N)	Toteutunut
Alle 30 opiskelijat	70	104
Nuoret työssäkäyvät aikuiset, ei lapsia	70	109
Lapsiperheet	70	141
Keski-ikäiset, ei lapsia kotona	70	93
Varttuneemmat, yli 60-vuotiaat	70	78
Maahanmuuttajat	-	22
Kaikki	500	718

Kyselyssä kysyttiin myös vastaajien postinumeroluettua. Vastaajia saatiin yhteensä 43:lta postinumeroluueelta Kuopiosta. Kaikkein eniten vastaajia oli Kuopion keskustan alueelta, Jynkänmäeltä, Litmasesta, Puijonlaaksosta ja Neulamäestä. Postinumeroluueittaiset vastaajamäärät näkyvät kuvasta 4.

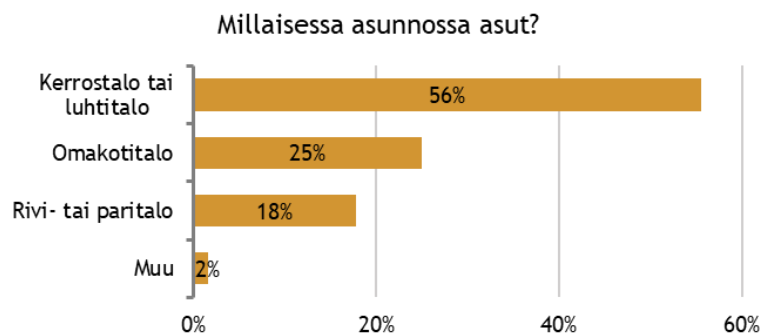
Kuva 4. Kartassa näkyy postinumeroluueittaiset kyselyn vastaajamäärät. Eniten vastaajia oli Kuopion keskustasta (78). Yhteensä 44 vastaajaa vastasi Kuopion ulkopuolelta.

4. Asukaskyselyn tulokset

4.1 Nykyinen asunto ja asuinalue

Kyselyyn vastaajista yli puolet asuu tällä hetkellä kerrostalossa (kuva 5). Omakotitalossa asuu neljännes ja rivi- tai paritalossa vajaa viidennes kyselyyn vastanneista. Kerrostaloissa asuvat erityisesti yksinasuvat, opiskelijat, pienituloiset sekä nuoret aikuiset. Kerrostaloissa harvemmin asuvat korkeatuloiset, pariskunnat, joilla on lapsia sekä keski-ikäiset, mutta kerrostaloasumisen suosio kasvaa taas yli 60-vuotiaiden keskuudessa. Pientaloasuminen on suosituinta keski-ikäisillä, korkeatuloisilla sekä pariskunnilla, joilla on lapsia. Asunnon hallintamuodoista suosituin on omistusasunto: vastaajista 53 % asuu omistusasunnossa ja vuokra-asunnossa asuu 43 %. Asumisoikeus tai osaomistusasunnossa asuu 2,5 % vastaajista.

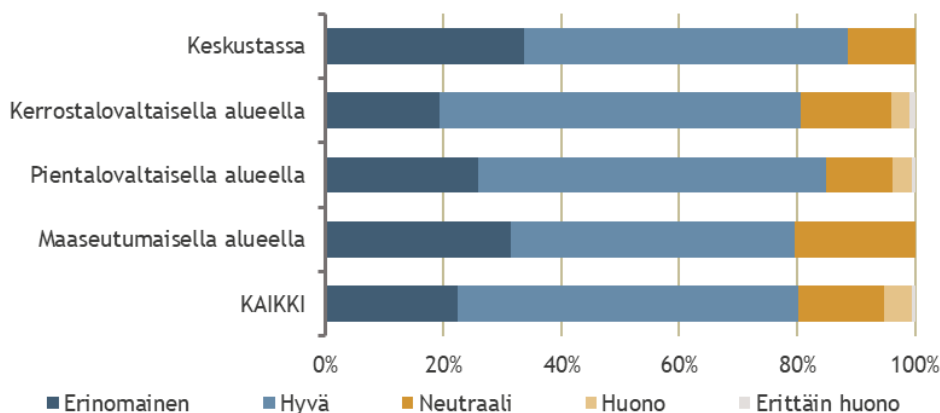
Vastaajista noin kolmasosa on vastannut asuvansa keskustan ulkopuolella joko pientalovaltaisella alueella (35 %) tai kerrostalovaltaisella alueella (33 %). Keskustassa asuu viidennes (19 %) vastaajista ja maaseutumaisella alueella kymmenennes (11 %) vastaajista. Keskustassa asuvat erityisesti yksinasuvat ja lapsettomat pariskunnat, pienituloiset ja eläkeläiset. Ikäluokittain tarkasteltuna nuoret alle 31-vuotiaat sekä yli 50-vuotiaat asuvat keskustassa useammin kuin 31-50-vuotiaat.

Kuva 5. Vastaajien talotyyppi.

Vastaajat ovat kokonaisuudessaan hyvin tyytyväisiä nykyiseen asuntoonsa. Yhteensä 80 % on antanut nykyiselle asunnolleen arvosanaksi vähintään *hyvä* ja ainoastaan 5 % on antanut arvosanaksi *huono* tai *erittäin huono*. Kuten asuntoon, myös nykyiseen asuinalueeseen ollaan keskimäärin hyvin tyytyväisiä: yhteensä 80 % vastaajista antanut asuinalueelleen vähintään arvosanan *hyvä* (kuva 6). Ainoastaan 5 % vastaajista on antanut asuinalueensa arvosanaksi huonon tai erittäin huonon. Kukaan keskustassa tai maaseutumaisella alueella asuva ei ole antanut arvosanaa *huono* tai *erittäin huono* omalle asuinalueelleen. Kaikkein tyytyväisimpiä omaan asuinalueeseensa ovat vastausten perusteella keskustassa asuvat, joista 89 % on antanut asuinalueelleen vähintään arvosanan *hyvä*.

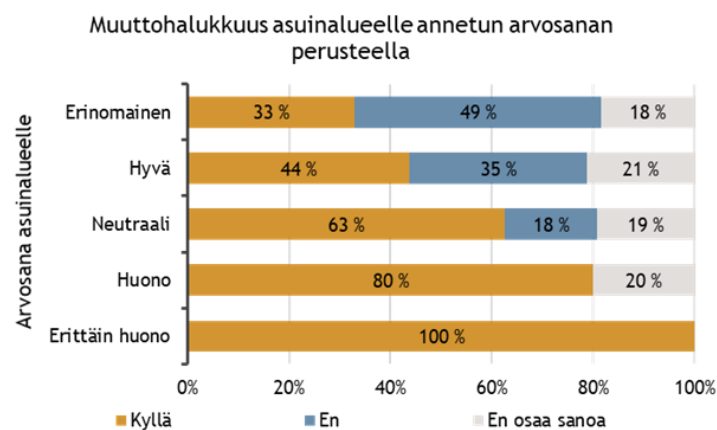
Minkä arvosanan antaisit kokonaisuudessaan nykyiselle asuinalueellesi?

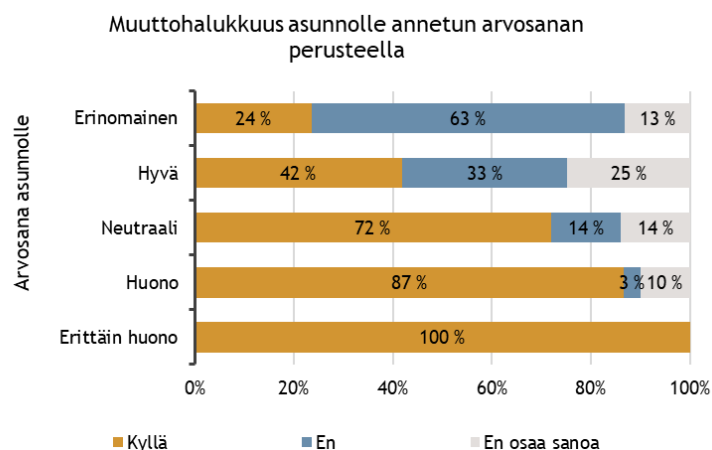
Kuva 6. Vastaajien arvosana omalle asuinalueelleen

4.2 Vastaajien muuttoaikeet

Melko suuri osa vastaajista on harkinnut muuttoa kolmen vuoden sisällä: kaikista vastaajista muuttoa on harkinnut miltei puolet (44 %) vastaajista ja suurin osa heistä Kuopion alueella (80 %). Muuttoa ei ole harkinnut noin kolmannes (37 %) vastaajista. Muuttoaikeita on etenkin nuoremmissa ikäluokissa ja muuttohalukkuus laskee keski-ikään tultaessa sekä sen jälkeen. Kaikkein alhaisin muuttohalukkuus on 61-70-vuotiailla vastaajilla, joista viidennes (25 %) on vastannut harkinneensa muuttoa seuraavan kolmen vuoden sisällä. Yli 70-vuotiaiden keskuudessa muuttohalukkuus kuitenkin kääntyy nousuun, johtuen mahdollisesti vanhempien ihmisten muutosta ikääntymistä paremmin tukeviin asumismuotoihin. Vuokra-asunnossa asuvien muuttohalukkuus on selkeästi korkeampaa kuin omistusasunnossa: yhteensä kuusi kymmenestä (61 %) vuokra-asunnossa asuvasta on harkinnut muuttoa seuraavan kolmen vuoden aikana ja omistusasunnossa asuvista muuttoa on harkinnut kolmannes (32 %) vastaajista. Tuloluokittain tarkasteltuna vähiten muuttoajatukia kolmen vuoden sisällä on vähintään 70 000 euroa vuodessa tienäavilla. Kuten kuvista 7 ja 8 voidaan huomata, muuttohalukkuus kasvaa sitä mukaa, mitä huonomman arvosanan on antanut omalle asuinalueelleen tai asunnolleen.

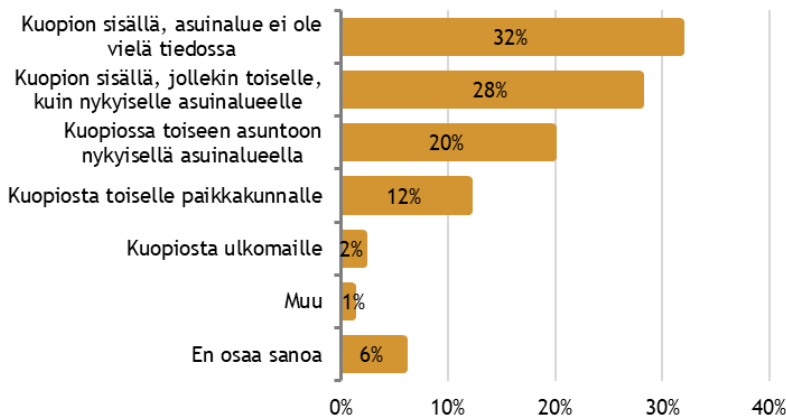
Kuva 7. Vastaajien muuttohalukkuus nykyiselle asuinalueelle annetun arvosanan perusteella.

Kuva 8. Vastaajien muuttohalukkuus nykyiselle asunnolle annetun arvosanan perusteella.

Muuttoa harkitsevat aikovat muuttaa erityisesti Kuopion sisällä. Vastaajista 80 % on harkinnut muuttoa ensisijaisesti Kuopion sisällä, kun toiselle paikkakunnalle muuttoa harkinneita on noin kymmenennes (12 %) ja ulkomaille 2 % (kuva 9). Kuopion sisällä viidennes (20 %) on vastannut harkinneensa muuttoa Kuopiossa toiseen asuntoon nykyisellä asuinalueella ja miltei kolmannes (28 %) vastaajista on harkinnut muuttoa jollekin toiselle kuin nykyiselle asuinalueelle.

Oletko harkinnut muuttoa ensisijaisesti...?

Kuva 9. Ensisijainen muuton kohde.

Opiskelijoista lähes puolet (46 %) on aikeissa jäädä Kuopioon valmistumisensa jälkeen ja 16 % vastaajista ei ole jäämässä Kuopioon valmistumisen jälkeen. Erityisen kiinnostavaa on, että reilusti yli kolmannes (39 %) kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei osannut vielä sanoa, ovatko he jäämässä Kuopioon valmistumisen jälkeen vai eivät. Onkin tärkeää miettiä keinoja, kuinka nämä opiskelijat saataisiin pysymään Kuopiossa.

Oletko aikeissa jäädä Kuopioon valmistumisesi jälkeen?

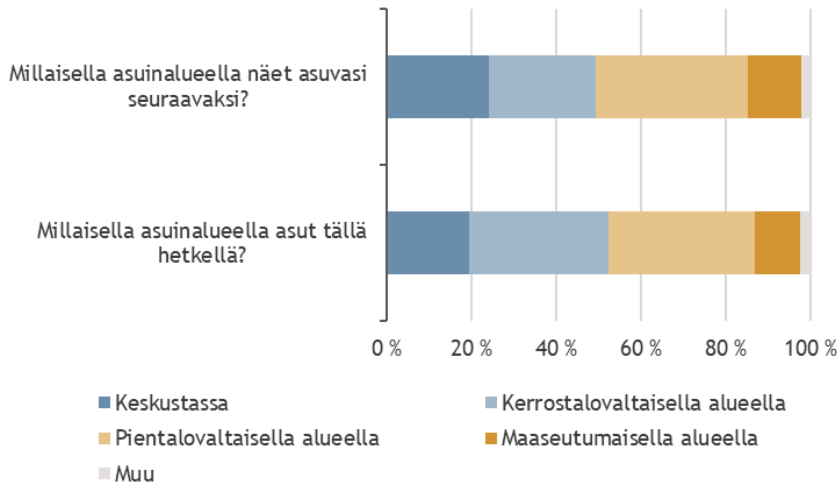

Kuva 10. Opiskelijoiden aiheet jäädä Kuopioon valmistumisen jälkeen.

4.3 Toiveet tulevasta asunnosta ja asuinalueesta

Kyselyyn vastanneiden toiveet asuntoa ja asuinalueetta kohtaan ovat melko perinteisiä. Vastaajat haluavat asua omissa rauhassa, meluttomalla alueella, mutta kuitenkin monipuolisten ja hyvien kulkuyhteyksien äärellä. Vastauksista korostuu myös urbanisoitunut luontokäsitys: halutaan asua lähellä luontoa, hyvien ulkoilureittien läheisyydessä, mutta ei kuitenkaan luonnon armoilla maaseudulla. Omalle autolle nähdään tarvetta, vaikkakin myös hyviä joukkoliikenneyhteyksiä ja kevyenliikenteen yhteyksiä pidetään hyvin tärkeinä.

Vastaajista suurin osa näkee asuvansa kaupunki- tai taajama-alueella: neljännes (24 %) keskustassa ja neljännes kerrostalovaltaisella alueella. Pientalovaltaisella alueella näkee asuvansa yli kolmannes (36 %) vastaajista. Osuus on lähes sama sen kanssa, kuinka suuri osuus tälläkin hetkellä asuu pientalovaltaisella alueella (kuva 11). Keskustaan muuttohaluja on neljänneksellä (24 %) vastaajista, mikä on viisi prosenttiyksikköä suurempi osuus verrattuna siihen, kuinka moni asuu tällä hetkellä keskustassa. Sen sijaan kerrostalovaltaisella alueella näkee seuraavaksi asuvansa hieman harvempi vastaaja kuin tällä hetkellä asuu kerrostalovaltaisella alueella.

Kuva 11. Vastaajien nykyinen asuinalue sekä todennäköinen tuleva asuinalueyyppi.

Kyselyssä kysyttiin, millaisessa talotyypissä kyselyyn vastaaja näkee seuraavaksi asuvansa kuva 12. Vastaajan oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Yksittäisistä talotyypeistä eniten mainintoja sai kerrostalo (390). Kuitenkin ainoastaan kerrostalon valitsi yhteensä 211 vastaajaa ja yhteensä 328 vastaajaa ei nähnyt kerrostaloa vaihtoehtona.

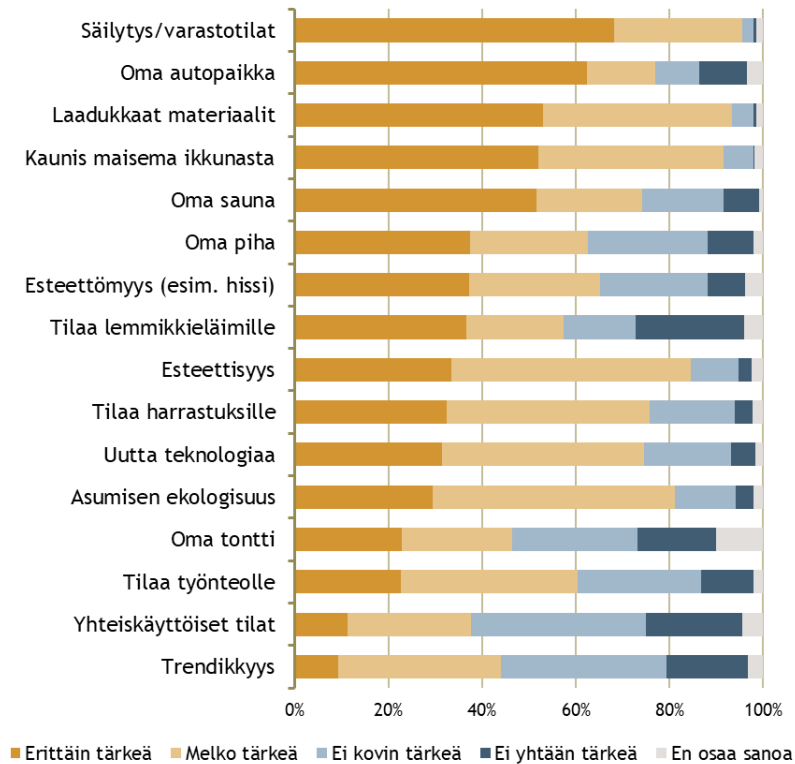

Kuva 12. Graafissa kuvataan, kuinka monta mainintaa mikäkin talotyyppi on saanut. Vastaajien oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Vastaajia eivät juurikaan kiinnosta pienet, alle 30 m² kokoiset asunnot: ainoastaan 3 % vastaajista näkee seuraavaksi muuttavansa todennäköisimmin alle 30 m² kokoiseen asuntoon. Kaikkein suosituimpia ovat 50-100 m² kokoiset asunnot. Alle 51 m² kokoiset asunnot kiinnostavat eniten pienituloisia, yksinasuvia, työttömiä ja opiskelijoita. Suuremmat, vähintään 70 m² asunnot kiinnostavat erityisesti perheellisiä vastaajia.

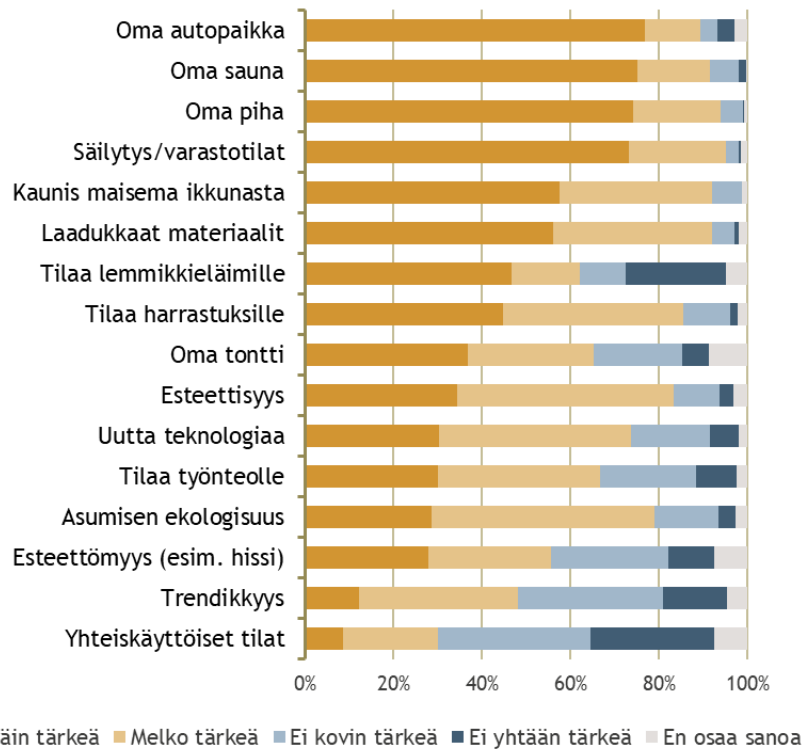
Tulevassa asunnossa kaikkein tärkeimpinä tekijöinä nähdään säilytys ja varastotilat, oma autopaikka, laadukkaat materiaalit sekä kaunis maisema ikkunasta. Sen sijaan asunnon trendikkyys ja yhteiskäyttöiset tilat kiinnostavat kaikkein vähiten vastaajia (kuva 13). Kun vertaillaan seuraavaksi todennäköisesti kerrostaloon tai todennäköisesti pientaloon muuttavien näkökulmasta tärkeimpiä tekijöitä asunnossa, on toiveissa jonkin verran eroja, kuten kuvista 14 ja 15 voidaan huomata. Seuraavaksi todennäköisesti kerrostaloon muuttavat näkivät kaikkein tärkeimpinä tekijöinä säilytys ja varastotilat, esteettömyyden, laadukkaat materiaalit ja autopaikan. Vähiten tärkeinä tekijöinä he näkivät trendikkyuden ja oman tontin. Seuraavaksi omakotitaloon, paritaloon tai rivitaloon muuttavien näkökulmasta tärkeimpiä tekijöitä tulevassa asunnossa olivat oma autopaikka, oma sauna, oma piha ja säilytys tai varastotilat. Sen sijaan yhteiskäyttöiset tilat ja asunnon trendikkyys nähtiin harvemmin tärkeinä tekijöinä.

Miten tärkeinä pidät alla mainittuja asioita, kun valitset uutta asuntoa?

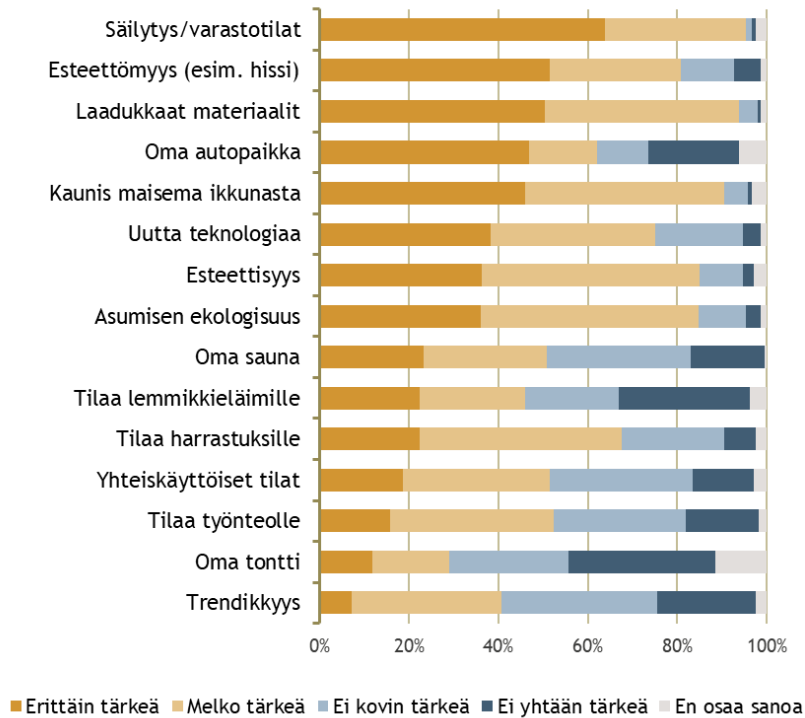
Kuva 13. Uudessa asunnossa tärkeinä pidetyt asiat vastaajien näkökulmasta.

Seuraavaksi todennäköisesti pientaloon muuttavien näkökulmasta tärkeimmät asiat uudessa asunnossa

Kuva 14. Uudessa asunnossa tärkeinä pidetyt asiat seuraavaksi omakotitaloon, rivitaloon tai paritaloon muuttavien näkökulmasta.

Seuraavaksi todennäköisesti kerrostaloon muuttavien näkökulmasta tärkeimmät asiat uudessa asunnossa

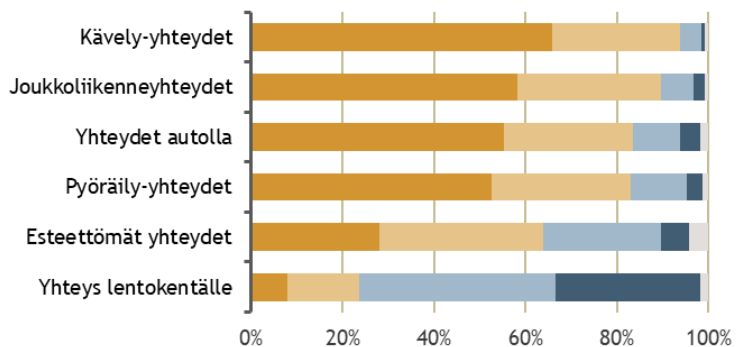

Kuva 15. Tärkeimmät asiat uudessa asunnossa seuraavaksi kerrostaloon muuttavien näkökulmasta.

Tulevalta asuinalueelta kyselyyn vastaajat toivovat hyviä kulkuyhteyksiä eri tavoin (kuva 16) ja erityisesti hyvää saavutettavuutta (kuva 17) Saavutettavuus nähdään kaikissa ikäluokissa tärkeänä tekijänä. Kaikkein tärkeimmäksi vastauksissa nousevat kävely- ja joukkoliikenneyhteydet. Yhteydet kävellen ovat vähintään melko tärkeitä yhteensä 94 % mielestä ja joukkoliikenneyhteydet 90 % mielestä. Ikäluokittain tarkasteltuna joukkoliikenneyhteydet nähdään kaikissa ikäluokissa hyvin tärkeinä. Kaikkein tärkeimpänä joukkoliikenneyhteydet näkevät kuitenkin alle 20-vuotiaat, joista 97 % on vastannut niiden olevan vähintään melko tärkeitä. Vähiten tärkeinä joukkoliikenneyhteydet nähdään yli 70-vuotiaiden ikäluokassa, mutta heistäkin 86 % näkee joukkoliikenneyhteydet vähintään melko tärkeitä. Yhteydet kävellen nähdään myös kaikissa ikäluokissa hyvin tärkeinä ja jokaisessa ikäluokassa yli 90 % vastaajista pitääkin kävely-yhteyksiä vähintään melko tärkeinä tulevalle asuinalueella. Kaikkein tärkeimpiä kävely-yhteydet olivat alle 20-vuotiaista vastaajista ja 51-60-vuotiaista vastaajista: alle 20-vuotiaista 100 % ja 51-60-vuotiaista 98 % piti niitä vähintään melko tärkeitä.

Toisaalta myös yhteydet omalla autolla nähdään tärkeinä: kaikista vastaajista yhteensä 83 % näkee, että yhteydet omalla autolla ovat vähintään melko tärkeitä tulevalle asuinalueella. Kaikkein tärkeimpiä ne ovat 31-60-vuotiaille, joista lähes 90 % näkee yhteydet omalla autolla vähintään melko tärkeinä. Vähiten tärkeitä yhteydet omalla autolla ovat alle 21-vuotiaille sekä yli 70-vuotiaille, mutta heistäkin yli 70 % on vastannut yhteyksien omalla autolla olevan vähintään melko tärkeitä.

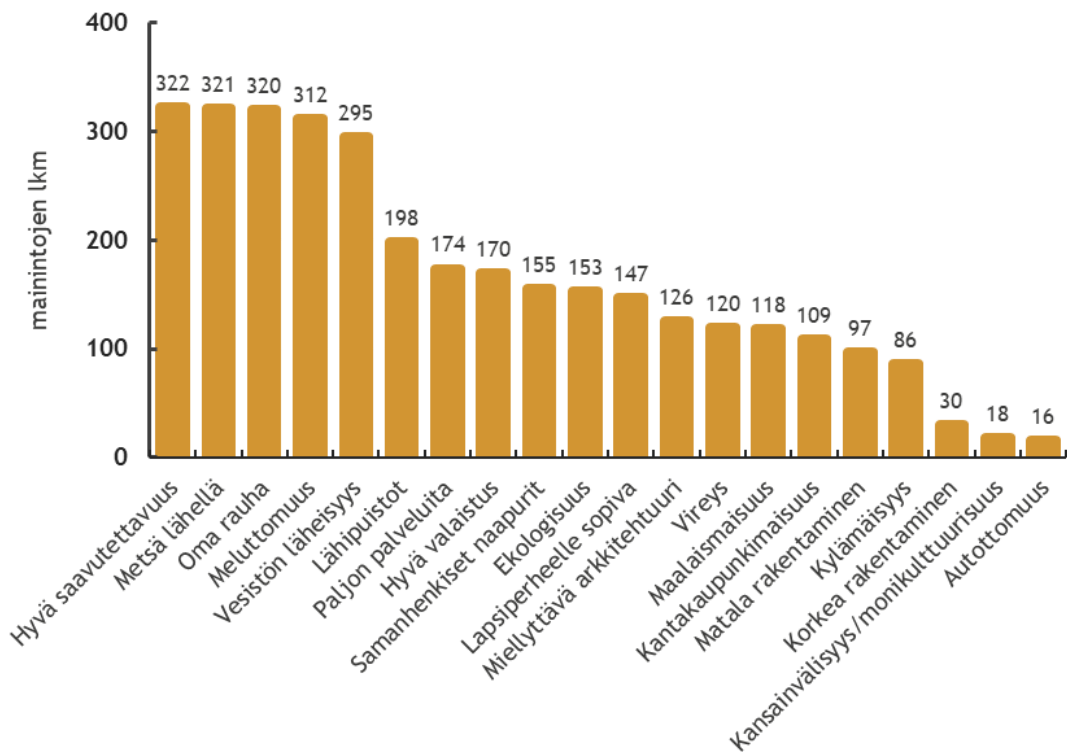
Arvioi seuraavien liikkumiseen liittyvien tekijöiden tärkeys itsellesi tulevalle asuinalueella

Kuva 16. Liikkumiseen liittyvien tekijöiden tärkeys kyselyyn vastanneiden näkökulmasta.

Hyvän saavutettavuuden lisäksi selkeästi kaikkein tärkeimmiksi ominaisuuksiksi tulevilla asuinalueella nähtiin metsän läheisyys, oma rauha, meluttomuus sekä vesistön läheisyys (kuva 17). Meluttomuus oli erityisesti tärkeää 41-70-vuotiailla, oma rauha alle 40-vuotiailla ja metsän läheisyys 21-50-vuotiailla. Vesistön läheisyyden näkivät tärkeänä erityisesti 41-60-vuotiaat. Ekologisuus kiinnostaa tasaisesti kaikkia ikäluokkia, mutta vähiten 31-50-vuotiaita. Ikäluokittain tarkasteltuna ainoa suuri ero oli palveluissa: yli 70-vuotiaat näkevät tärkeänä palveluiden runsauden, kun muut ikäluokat eivät näe niitä yhtä tärkeinä. Autottomuus, kansainvälisyys ja korkea rakentaminen eivät kiinnostaneet kovinkaan monia vastaajia.

Kun muutat seuraavan kerran, mitä muita ominaisuuksia tulevilla asuinalueellasi tulisi ehdottomasti olla?

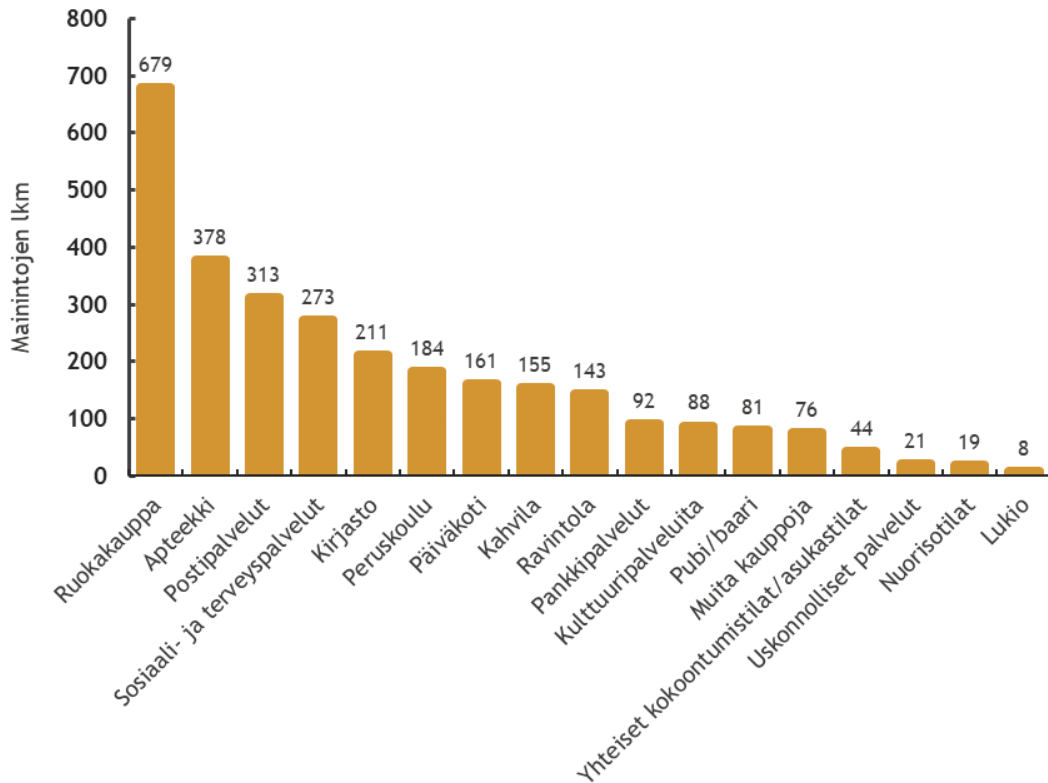

Kuva 17. Erialaisten tekijöiden tärkeys kyselyyn vastanneiden näkökulmasta. Vastaajat saivat valita enintään viisi tärkeää tekijää listalta.

Kyselyssä vastaajia pyydettiin valitsemaan viisi tärkeintä palvelua, jotka tulevilla asuinalueella tulisi vähintään olla (kuva 18). Kaikkein tärkeimpinä palveluina nähdään perinteiset palvelut, joista ruokakauppa nousi selkeästi kaikkein tärkeimpänä esille. Ruokakauppa oli kaikkein tärkein palvelu kaikissa ikäluokissa. Muina tärkeinä palveluina nähtiin olevan apteekki, postipalvelut sekä sosiaali- ja terveyspalvelut, jotka olivat tärkeimpien palveluiden listalla kaikissa ikäluokissa, kuitenkin pienillä eroilla. Postipalvelut olivat tärkeämpiä nuoremmille ikäluokille: 21-30-vuotiailla postipalvelut olivat toiseksi tärkein palvelu heti ruokakaupan jälkeen. Sote-palvelut olivat hieman tärkeämpiä vanhemmille ikäluokille kuin nuoremmille. Apteekki oli tärkeä kaikissa ikäluokissa, mutta tärkein yli 70-vuotiailla. Kirjastoa nuoret, alle 31-vuotiaat eivät nähneet kovin tärkeänä, kun taas vanhemmilla, erityisesti 61-70-vuotiailla se sai useita mainintoja.

Päiväkoti ja peruskoulu ovat luonnollisesti tärkeitä palveluita perheellisille 21-40-vuotiaille, mutta myös lapsettomille pariskunnille, jotka ovat mahdollisesti suunnitelleet perheenisäystä tulevaisuudessa. Ravintolapalvelut kiinnostivat melko tasaisesti kaikkia ikäluokkia. Kahvilapalveluissakaan ei ollut kovin suuria eroja, mutta eniten kahvilapalvelut kiinnostivat alle 31-vuotiaita sekä 51-60-vuotiaita. Sen sijaan yli 70-vuotiaat eivät nähneet kahvilapalveluita enää niin tärkeinä.

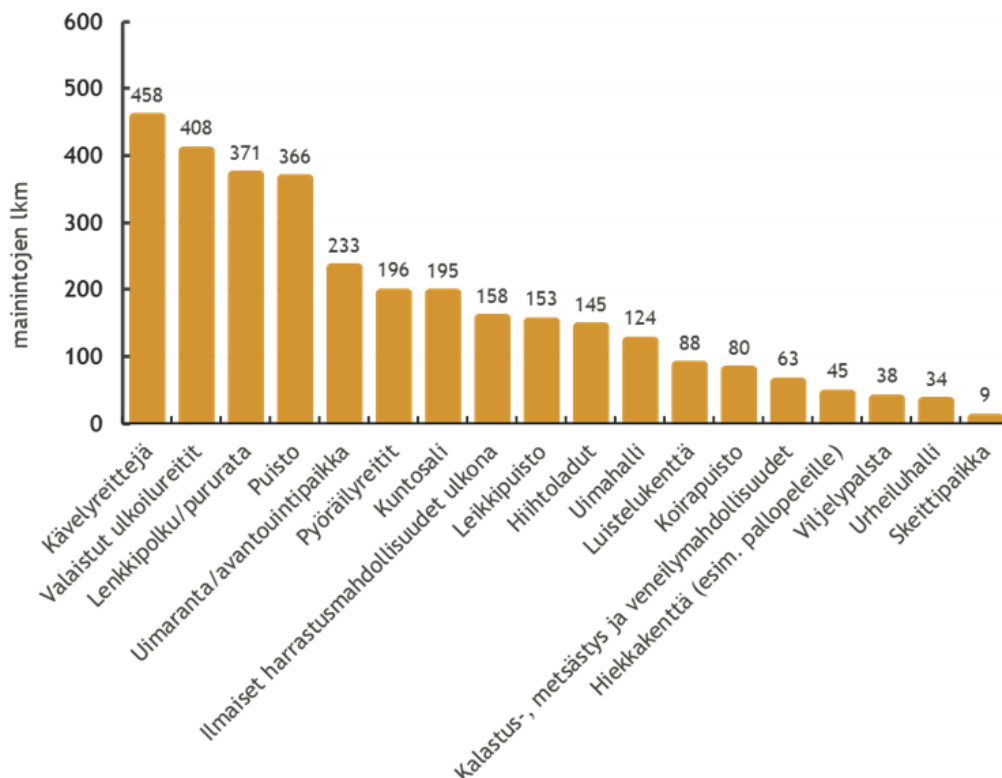
Kun muutat seuraavan kerran, mitä palveluita tulevalla asuinalueellasi tulee ehdottomasti olla?

Kuva 18. Vastaajien näkökulmasta tärkeimmät palvelut asuinalueella. Vastaajat saivat valita enintään viisi palvelua.

Ulkoiluun ja liikuntaan liittyvistä tekijöistä selkeästi kaikkein tärkeimmät tekijät liittyivät lenkkeilyyn ulkona (kuva 19). Neljä selkeästi tärkeintä ulkoiluun ja liikuntaan liittyvää tekijää mainittiin olevan kävelyreitit, valaistut ulkoilureitit, lenkkipolku tai pururata sekä puisto. Kävelyreitit ja valaistut ulkoilureitit olivat tärkeitä kaikissa ikäryhmissä. Sen sijaan lenkkipolkujen tärkeys väheni iän kasvaessa, ja puistojen tärkeys kasvoi iän myötä. Nuoret alle 21-vuotiaat näkivät kuntosalin tärkeämpänä kuin muut ikäluokat. Uimahalli oli tärkeä yli 60-vuotiaille, kun taas nuoremmat eivät nähneet sitä kovin tärkeänä. Uimaranta oli kaikkein tärkein 41-50-vuotiaille. Skeittipaikka, urheiluhalli, viljelypalstat sekä hiekkakentät eivät olleet kovin suosittuja. Toisaalta esimerkiksi skeittipaikka ja nuorisotilat voisivat olla hyvin suosittuja ulkoiluun ja liikuntaan liittyviä tekijöitä, jos asiaa kysyisi alle 18-vuotiailta.

Kun muutat seuraavan kerran, mitkä ulkoiluun ja liikuntaan liittyvät tekijät ovat sinulle kaikkein tärkeimpiä tulevalla asuinalueella?

Kuva 19. Ulkoiluun ja liikuntaan liittyvät, tärkeimmät tekijät kyselyvastaajien näkökulmasta. Vastaajat saivat valita enintään viisi tekijää.

4.4 Unelmien asuinalue ja asunto

Kyselyssä oli kaksi avovastausta, joista toisessa kysyttiin, millaiset asuinalueeseen tai asuntoon liittyvät ratkaisut saisivat kiinnostumaan asunnosta tai asuinalueesta, ja toisessa vastaajia pyydettiin kuvaamaan unelmiensa asuinalueita. Kummankin kysymyksen vastauksissa toistuivat samat hyvin perinteiset asiat, jotka nousivat myös esille muuten kyselytuloksissa. Avovastaukset tukevat siis hyvin kyselyistä saatuja tuloksia. Rauhallisuutta ja luonnonläheisyyttä pidetään hyvin tärkeinä tekijöinä, kuten myös erilaisia palveluita. Palveluiden osalta toivottiin erityisesti peruspalveluiden hyvää saavutettavuutta. Monessa vastauksessa toistuivat oma piha ja riittävän tilava asunto. Monessa vastauksessa toistui myös keskustan läheisyyden tärkeys.

“Rauhallisuus, luonnonläheisyys, hyvät ulkoilumahdollisuudet, hyvät joukkoliikenneyhteydet, hyvät palvelut, mm kirjasto, rauhallinen, esteetön ja hyväkuntoinen asunto, energiatehokkuus, hyvät yhteiset tilat”

”Kerrostalo keskustassa. Autokatos tai halli. Kävelymatka kaappoihin, apteekkiin, pankkiin ym. palveluihin. Esteetön liikkuminen, hissi. Parveke ja sauna.”

Joukkoliikenne, kävely ja pyöräily mainittiin myös usein. Toisaalta hyvät yhteydet omalla autolla ja oma parkkipaikka saivat myös paljon mainintoja. Saaristokaupunki nostettiin huonona esimerkkinä joissain vastauksissa alueesta, jossa ei haluta asua mm. liian tiheän rakentamisen vuoksi. Toisaalta muutamat myös mainitsivat Saaristokaupungin hyvänä esimerkkinä kiinnostavasta asuinalueesta. Uudet asumisen trendit, kuten ekologisuus, yksityisautojen vähyyys ja yhteiskäyttöiset tilat nousivat myös esille joissain vastauksista.

“Asuinalue ei saa olla liian tiiviisti rakennettu. Ei ole kiva katsoa ikkunasta naapurin etuovea. Eli väljästi rakennettu, omaa pihaa niin että lapsen kanssa mukava olla, suht. Iso asunto, reilu 70 neliötä ainakin, väljät huone ratkaisut, ei pieniä kömmänöitä. Avoin pohjaratkaisu. Lähellä luontoa ja hyviä lenkkipolkuja.

”Hyvät kevyen liikenteen yhteydet ja maltillinen matka harrastusmahdollisuuksiin, miellyttävä ympäristö, hiljaisuus ja luonnon läheisyys. Matkanvarrella saavutettavat riittävät palvelut (kauppa, leipomo ehkä myös kirjasto?)”

”Unelmieni asuinalue sijaitsee lähellä palveluita, mutta ei kuitenkaan keskustassa. Alueella on hyvät ulkoilu mahdollisuudet läpi vuoden ja siellä on myös leikki- sekä koirapuistoja. Alueella ei omaa autoa tarvitse, koska busseja kulkee vartin välein ja kaupunkipyöriä löytyy.”

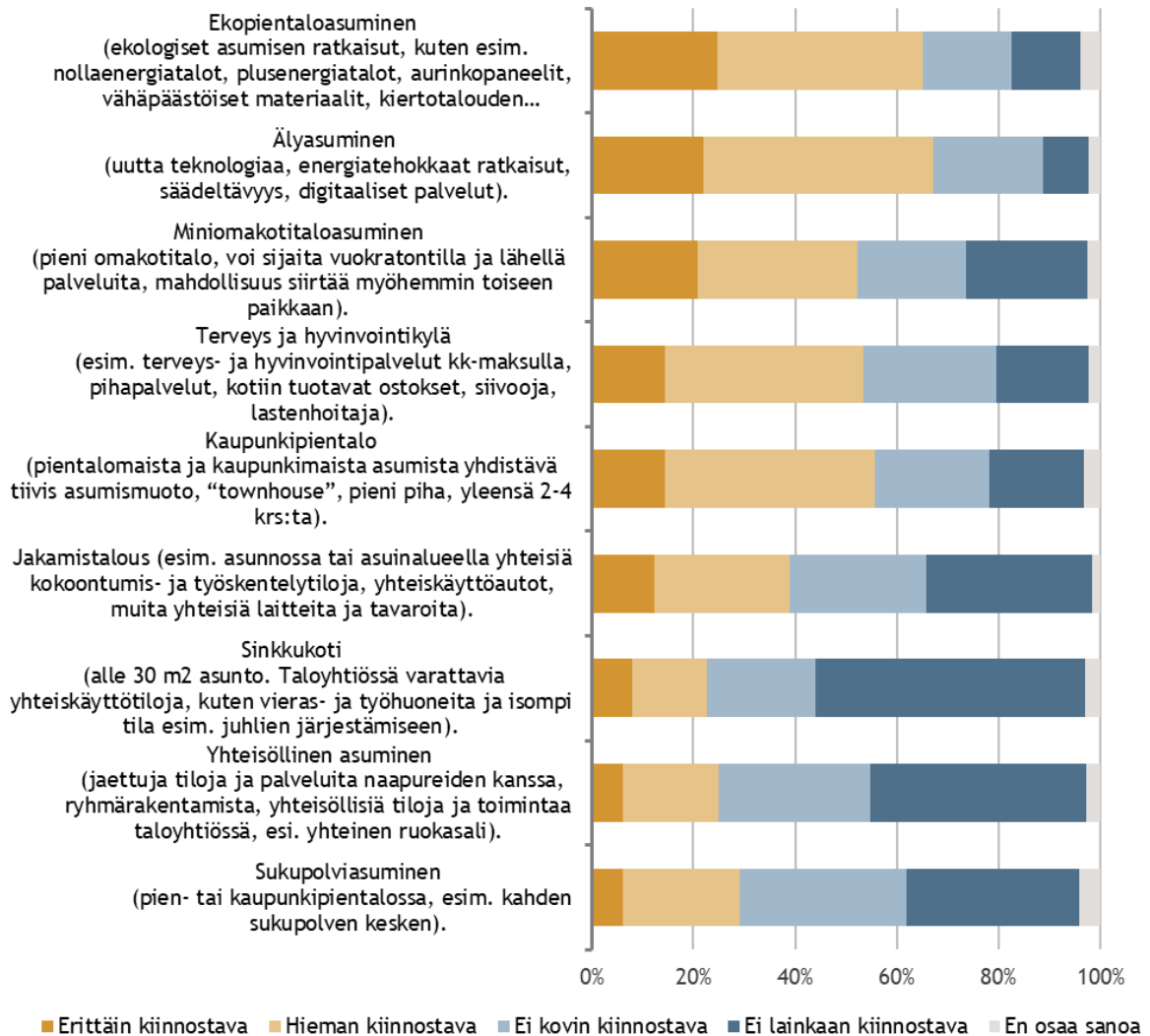
“Rivitalo, jossa sopivasti tilaa 2:lle aikuiselle ja noin 2:lle lapselle, jonnekka olisi siis hyvä perustaa perhe ja voisi hankkia koirankin. Tilava keittiö ja olohuone, saunakin voisi olla ihan mukava. Takapiha jonnekka ei näkisi naapurit, jossa voisi pitää myös koira ja terassi, jossa olisi hyvä kesäisin grillata.”

4.5 Uudet asumisen trendit kyselyssä

Kaupungit houkuttelevat erilaisia elämäntyyplejä, kulttuureja ja väestöryhmiä. Kaupungeissa myös syntyy jatkuvasti uudenlaista asumisen ja elämisen kulttuuria. Osaksi kyselyä otettiin yhdeksän erilaista asumisen vaihtoehtoa, jotka leviävät ympäri maailman kaupunkeja, kuten Kuopiossakin. Kuopiolaisten mielipiteitä näihin uudenlaisiin asumisen vaihtoehtoihin kartoitettiin kysymällä, kuinka kiinnostuneita he ovat seuraavista vaihtoehtoista: ekopientaloasuminen, älyasuminen, miniomakotitaloasuminen, terveys- ja hyvinvointikylä, kaupunkipientalo, jakamistalous, sinkkukoti, yhteisöllinen asuminen ja sukupolviasuminen. Kuvan 20 graafi summaa kaikkien vastaajien kiinnostuksen tason esitettyihin vaihtoehtoihin.

Esitetyistä uusista asumisen vaihtoehtoista yhtäkään ei pidetty erittäin kiinnostavana yli neljänneksen vastaajien mielestä. Sen sijaan hieman kiinnostaviksi vaihtoehdot arvioi niin moni, että lukuun ottamatta yhteisöllisyyttä korostavia ratkaisuja yli 50 % vastaajista piti kaikkia vaihtoehtoja erittäin tai hieman kiinnostavina. Esitetyt vaihtoehdot ovat pitkälti vasta kokeiluasteella ja hiljalleen leviämässä, mikä voi selittää varovaisen positiivisen varautuneisuuden vastauksissa.

Mitä mieltä olet alla kuvatuista asumiseen liittyvistä uusista vaihtoehtoista (huomioiden nykyinen elämäntilanteesi)?

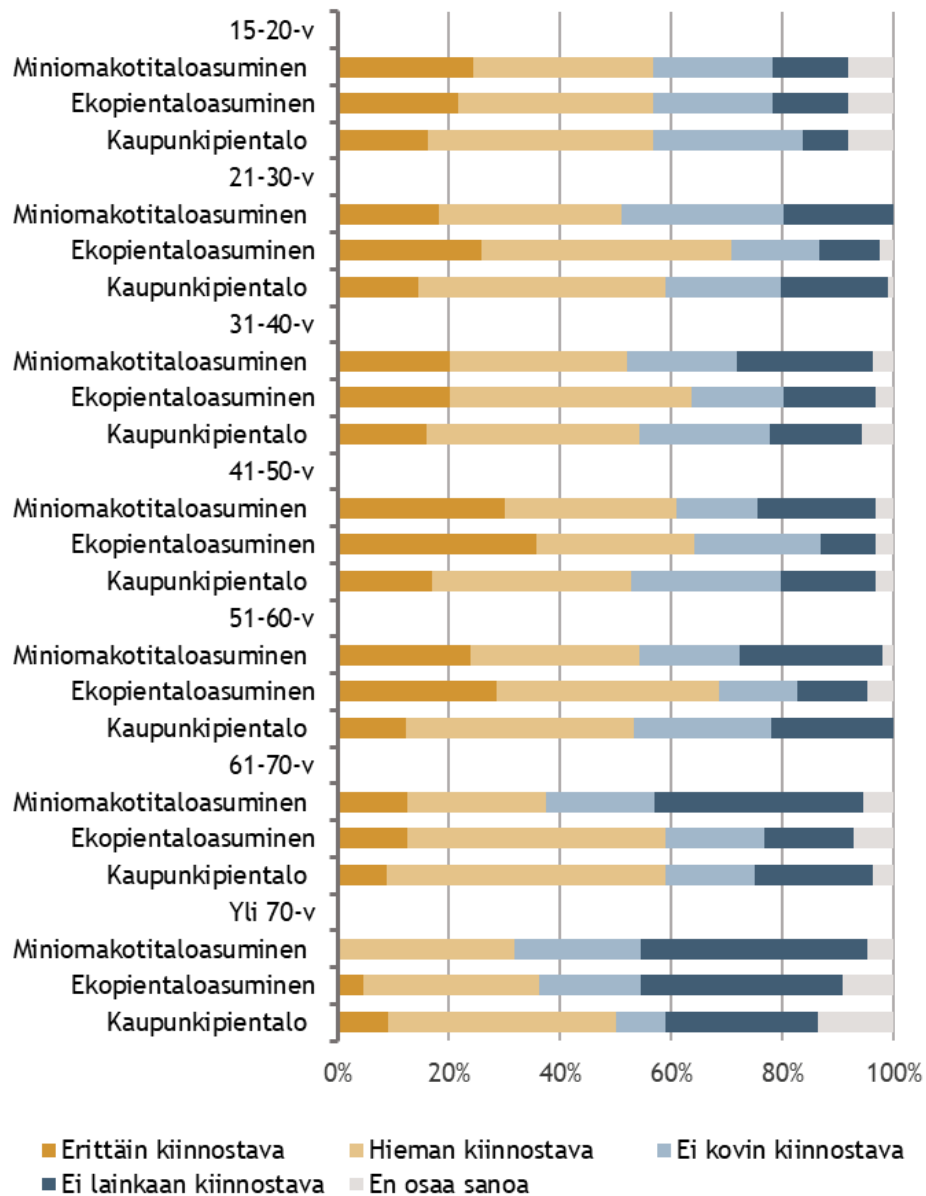
Kuva 20. Uusien asumisen trendien kiinnostavuus vastaajien näkökulmasta.

4.5.1 Ekopientaloasuminen suosituin vaihtoehto, kaupunkipientalo ei yhtä kiinnostava

Peräti 65 % kyselyyn vastaajista arvioi, että ekologiset ratkaisut kuten nollaenergiatalot, aurinkopaneelit ja kiertotalouden yhdistäminen asumiseen kiinnostavat heitä erittäin paljon tai ainakin hieman. Ekopientalot kiinnostivat erityisesti keski-ikäisiä 41-50-vuotiaita perheellisiä vastaajia. Sen sijaan yksin asuvat ja yli 70-vuotiaat eivät kokeneet vaihtoehtoa omakseen. Miniomakotitaloasuminen ei saavuttanut vastaavaa suosiota, mutta kiinnosti erityisesti keski-ikäisiä vastaajia. Miniomakotitaloa, joka olisi mahdollisesti siirrettävissä oleva vuokratontilla sijaitseva pieni talo, piti erittäin tai hieman kiinnostavana 52 % vastaajista. Kaupunkipientaloja (englanniksi townhouse) puolestaan piti erittäin tai hieman kiinnostavina 55 % vastaajista.

Tämä Keski-Euroopassa suosittu asumismuoto yhdistää pientalomaista ja kaupunkimaista asumista 2-4 kerroksessa ja tarjoaa kullekin yksikölle pienen pihan. Tämä asumismuoto ei saavuttanut erityistä kiinnostusta missään ikäryhmässä, mutta kiinnosti hieman kaikkia. Selkeästi townhouset nähdään kaupunkikerrostalojen vaihtoehtoina, kun muut kaksi esitettyä asumismuotoa ovat vaihtoehtoja muille pientalotyypeille. Ekopientaloasumisen suosiota puolestaan voivat selittää kuluttajien vahva ympäristötietoisuus ja yhteiskunnassa vahvasti läsnä oleva ilmastonmuutoskeskustelu.

Miniomakotitalon, ekopientalon ja kaupunkipientalon kiinnostavuus eri ikäluokissa

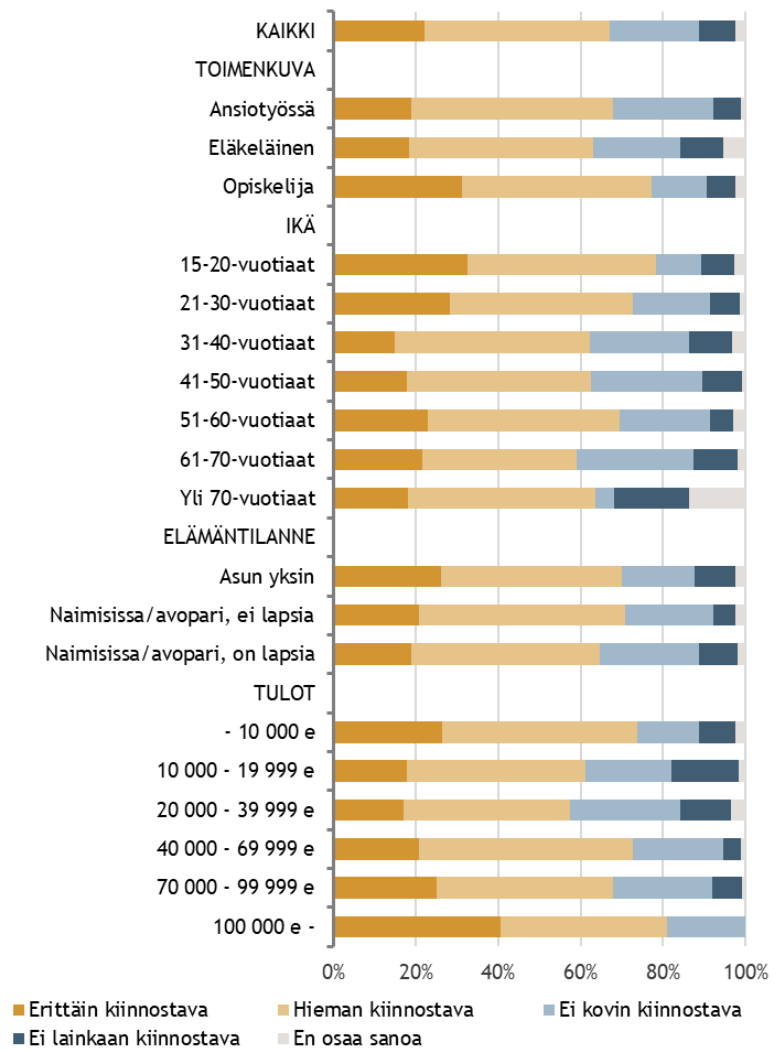
Kuva 21. Miniomakotitalon, ekopientalon ja kaupunkipientalon kiinnostavuus eri ikäisten vastaajien näkökulmasta.

4.5.2 Älyasuminen kiinnostaa nuoria

Älyasuminen kiinnosti kyselyssä erityisesti alle 31-vuotiaita, opiskelijoita ja suurituloisia. Vain 9 % vastaajista ei ollut lainkaan kiinnostunut tästä älyasumisen trendistä, jossa uusi teknologia ja säädeltävyys yhdistyvät energiatehokkuuteen ja digitaalisiin ratkaisuihin. Älykaupunkirakentaminen ja älykkäät kodit ovatkin maailmanlaajuinen trendi, joka näkyy myös Suomessa. Kaupungit ympäri maailman pyrkivät kehittämään älyään ja parantamaan resurssitehokkuuttaan, ekologisuuttaan ja asukkaiden kanssa kommunikointia digitaalisten teknologioiden avulla.

Älyasumisen teknologinen perusta ovat toisiinsa kytketyt laitteet ja anturit, jotka tuottavat reaaliaikaista dataa. Useat sovellukset voivat analysoida ja käyttää hyväkseen syntyvää dataa, ja joko automaattisesti säätelevät kodin olosuhteita tai tarjoavat asukkaille mahdollisuuksia mukauttaa kotiaan tai etäohjata sitä tarpeen mukaan. Koska älyasumisen sovellukset liittyvät useimmiten myös fyysiseen kaupunkirakenteeseen, ne on helpointa viedä uusiin kohteisiin ja niinpä asumisessa tällainen kehitys toteutuu erityisesti uusilla alueilla. Suomessa tunnettuja uudisrakentamisen älykaupunkihankkeita ovat muun muassa Fiksu Kalasatama Helsingissä, Kankaan alue Jyväskylässä ja Orimattilan Hennan suunnitelmat. Kuopiossa tätä trendiä edustaa Savilahti, jonka paikallinen tunnettuus osaltaan saattaa vaikuttaa älyasumisen positiiviseen mielikuvaan.

Älyasuminen

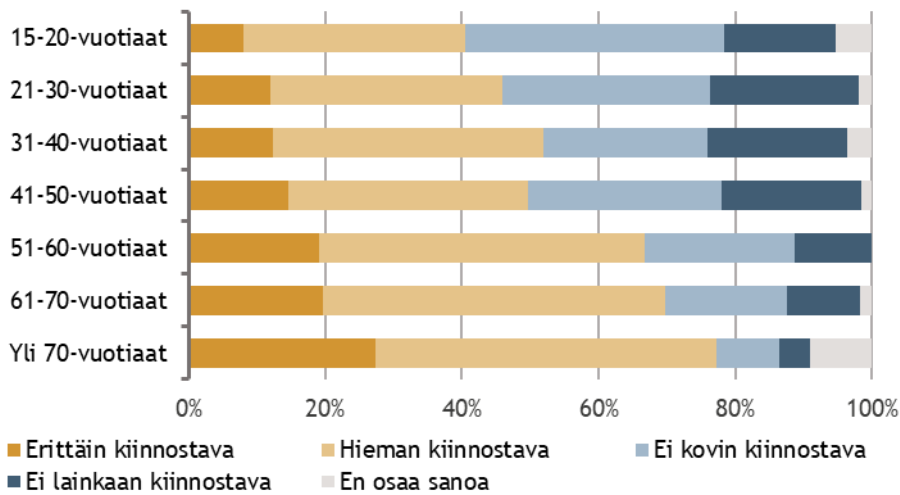

Kuva 22. Älyasumisen kiinnostavuus eri taustamuuttujilla.

4.5.3 Terveys- ja hyvinvointikylä voisi houkutella vanhenevaa väestöä

Terveys- ja hyvinvointikylä, jossa monenlaiset kotiin tulevat hyvinvointipalvelut integroituisivat asumiseen, kiinnosti erittäin paljon tai hieman 53 %:ia vastaajista. Asukkaille voidaan tarjota terveydenhuoltoon, kiinteistöhoitoon, liikkumiseen tai ruokailuun liittyviä palveluita, jotka toimitetaan suoraan kotiin. Erityisesti yli 50-vuotiaat, eläkeläiset ja yksin asuvat kokivat tällaiset palvelut houkuttelevina. Terveys- ja hyvinvointipalveluita kotiin kaipasivat niin pieni- kuin suurituloisetkin. Sen sijaan keskituloisia ja perheellisiä kotiin tulevat palvelut innostivat hieman vähemmän.

Terveys- ja hyvinvointikylän kiinnostavuus ikäluokittain

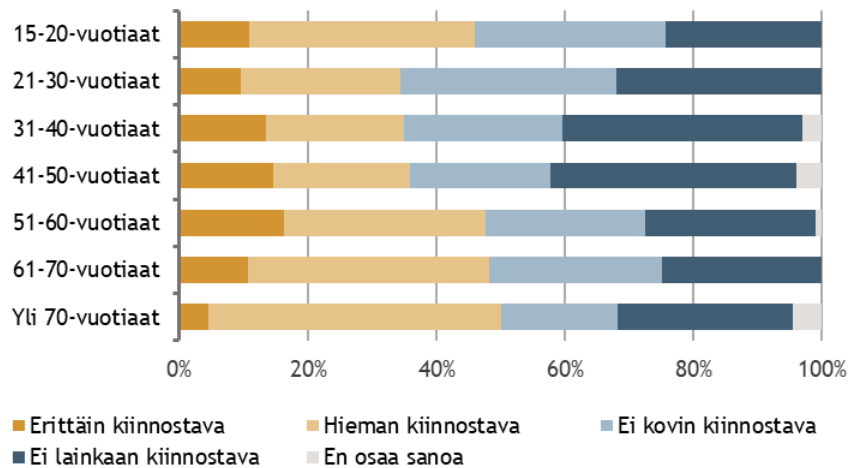

Kuva 23. Terveys- ja hyvinvointikylä kiinnostaa enemmän vanhempia ikäluokkia.

4.5.4 Yhteisöllisyyden uudet ratkaisut etsivät paikkaansa

Kaupunkikulttuurille leimallisen yksilöllisyyden vastapainoksi esitetään usein yhteisöllisyyttä. Kuopion kyselyn perusteella erilaiset yhteisölliset vaihtoehdot kiinnostivat vastaajia vähemmän kuin muut esitetyt vaihtoehdot. Erilaisina yhteisöllisinä vaihtoehtoina tarjottiin sukupolviasumista samassa rakennuksessa eri sukupolvien kesken, jaettuja tiloja ja palveluita naapurustossa (yhteisöllinen asuminen) ja sinkkukotia, jossa pienempiin omiin neliöihin yhdistyisi sujuva mahdollisuus taloyhtiön yhteisten varattavien tilojen käyttöön sekä jakamistaloutta.

Jakamistalouden kiinnostavuus ikäluokittain

Kuva 24. Jakamistalous ei kyselyn perusteella juurikaan kiinnosta. Eniten kuitenkin 51-60-vuotiaita.

Näistä jakamistalous oli suosituin vaihtoehto: 39 % vastaajista piti sitä erittäin tai hieman kiinnostavana. Lähes saman verran, 32 % ei pitänyt sitä lainkaan kiinnostavana. Jakamistaloudella tarkoitetaan asuin- ja työtilojen, tavaroiden, työkalujen ja kodinkoneiden jakamista, lainausta ja yhteiskäyttöä. Sosiaalinen media ja tavaroiden internet ovat mahdollistaneet lukuisien jakamispalveluiden syntymisen. Yhteiskäyttöä ja jakamistaloutta sovelletaan paljon myös liikkumisessa, kun liikkuminen palveluna ja erilaiset yhteiskäyttökuljetukset, kuten polkupyörät ja sähköpotkulaudat yleistyvät kaupungeissa ympäri maailman. Lainaaminen ja yhteiskäyttö kompensoivat säilytystilojen puutetta ja tiiviimpää asumista, ja voivat tehdä vaikkapa auton omistamisesta tarpeetonta (Faehnle ym. 2016). Kuopion kyselyn

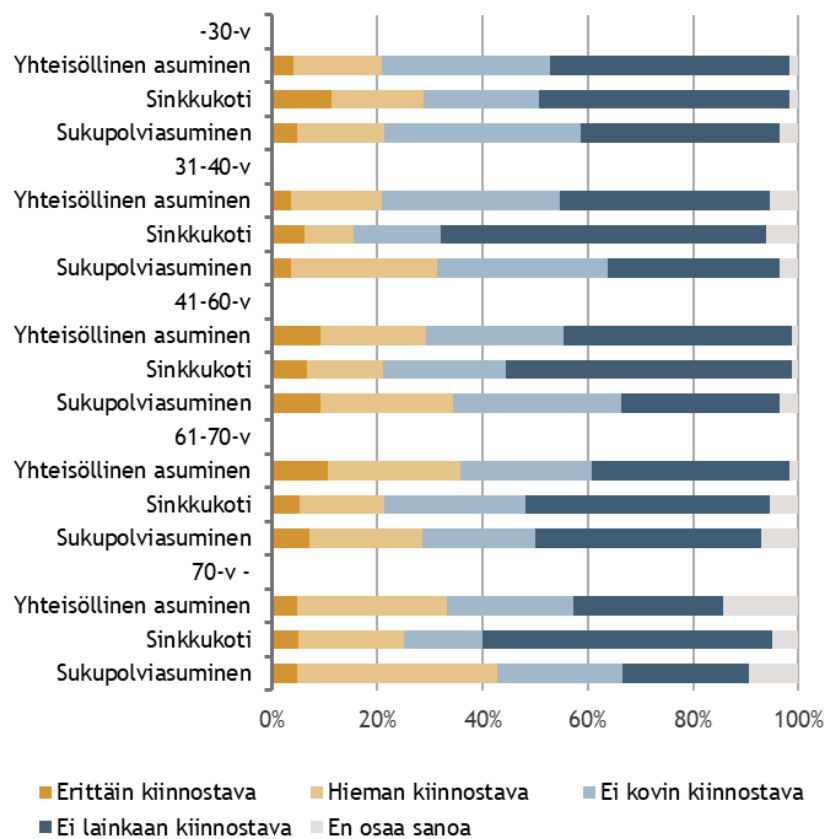
perusteella jakamistalous ei 59 %:n vastaajan mielestä ollut kovinkaan tai lainkaan kiinnostavaa. Samankaltaisia tuloksia on saatu valtakunnallisessa asukasbarometrissa (Strandell 2017), jossa yhteisöllisyys ja tilojen sekä tavaroiden jakaminen oli arvotettu alhaiseksi kysyttäessä asunnon ja asuinalueen tärkeimpiä valintakriteereitä. Jakamistalouteen suhtautuivat myönteisimmin yliopistotutkinnon suorittaneet vastaajat. Ikäluokista keski-ikäiset suhtautuivat hieman muita myönteisemmin jakamistalouteen.

Kuopion kyselyssä vain 6 % vastaajista piti yhteisöllistä asumista tai sukupolviasumista erittäin kiinnostavana ja sinkkukotiakin vain 8 %. Yhteisöllinen asuminen ei kiinnostanut kovinkaan paljon tai ei lainkaan peräti 72 %:ia vastaajista, ja 53 % ilmoitti, ettei sinkkukoti kiinnosta lainkaan. Nämä tulokset ovat hyvin yhdenmukaisia Syken Asukasbarometrin kanssa, jossa vastaajista ainoastaan vajaa kymmenesosa voisi asua yhteisöllisessä asumismuodossa ja suurin osa (68 %) eivät voisi asua yhteisöllisessä asumismuodossa. Yhteisöllisestä asumisesta ja sukupolviasumisesta ovat Kuopiossa kaikkein kiinnostuneimpia 51-60-vuotiaat. Yhteisöllinen asuminen herättää hieman enemmän mielenkiintoa yksin asuvissa ja vain peruskoulun käyneissä. Sukupolviasuminen puolestaan puhuttelee korkeatuloisempia. Sinkkukotien selkeä kohderyhmä taas ovat alle 20-vuotiaat yksin asuvat, pienituloiset nuoret.

Kuopion kyselyn tulokset poikkeavat jonkin verran Syken asukasbarometrissä, jonka mukaan kaikkein kiinnostuneimpia yhteisöllisestä asumisesta ovat nuoret 20-39-vuotiaat aikuiset, jotka asuvat yksin isossa kaupungissa, vuokra-asunnossa, kerrostalossa ja tiiviisti rakennetulla alueella. Vanhemmat ihmiset eivät ole muuta väestöä kiinnostuneempia yhteisöllisestä asumisesta.

Johtopäätöksenä voi sanoa, että uusissa asumisratkaisuisissa vastaajat arvostivat yksilöllisyyttä ja pyrkimystä oman asumismuodon kontrolliin. Yhteisöllisyyteen ja jakamistalouteen liittyvät vaihtoehdot eivät kiinnostaneet samalla tavoin kuin omaan asumiseen liittyvät ratkaisut. Yhteisölliset asumisratkaisut ja jakamistalous ovat kuitenkin vielä verrattain uusia trendejä, eikä niistä ole vielä vakiintuneita käytäntöjä, eivätkä kaikki todennäköisesti tiedä, mitä ne käytännössä tarkoittavat. Tästä esimerkkinä Kuopion kaupunkipyörät, joita ei ehkä osata ajatella jakamistaloudeksi. Kaupunkipyörät ovat kuitenkin olleet hyvin suosittuja Kuopiossa.

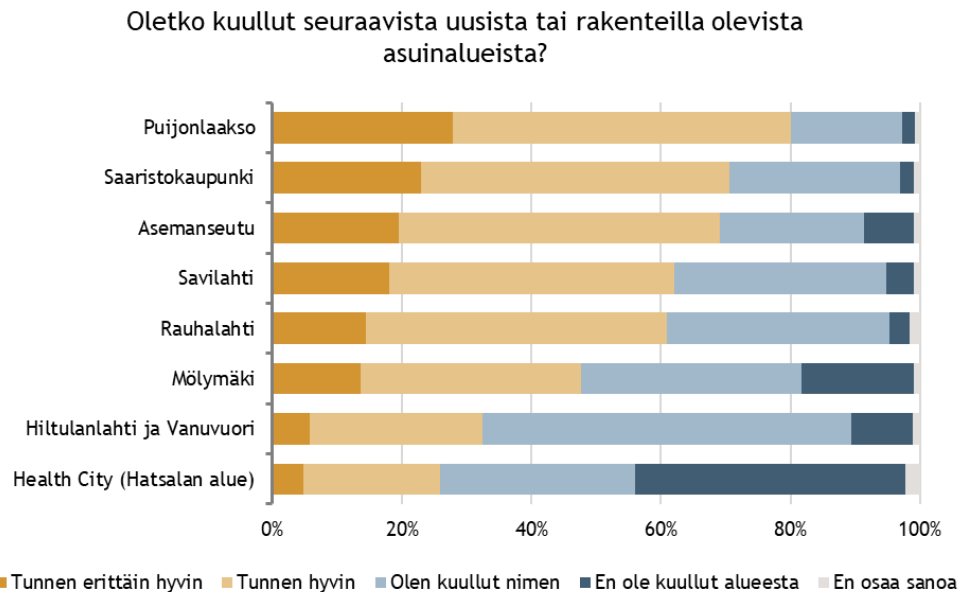
Yhteisöllisen asumisen, sinkkukodin ja sukupolviasumisen kiinnostavuus ikäluokittain

Kuva 25. Yhteisöllinen asuminen, sinkkukodit ja sukupolviasuminen eivät juurikaan kiinnosta vastaajia missään ikäluokassa.

4.6 Tulevien uusien ja jo rakenteilla olevien asuinalueiden tunnettuus

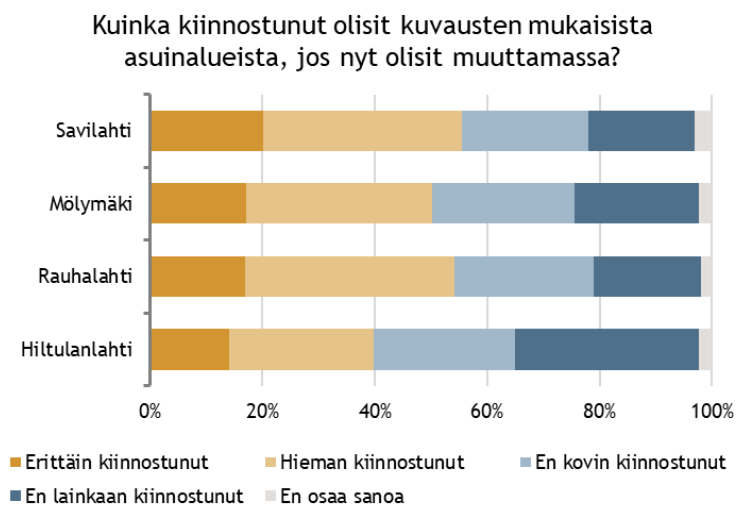
Kuopioon on rakenteilla ja suunnitteilla useita uusia asuinalueita. Kyselyyn vastaajilta kysyttiin kahdeksan uuden asuinalueen tunnettuutta. Kaikkein parhaiten tunnettu asuinalue on Puijonlaakso, jonka tuntee vähintään hyvin 80 % vastaajista. Saaristokaupungin tuntee vähintään hyvin yhteensä 71 % vastaajista ja Asemanseudun miltei 69 % vastaajista. Kaikkein vähiten tunnettu alue on Health City (Hatsalan alue), josta ei ole kuullut 42 % vastaajista. Hiltulanlahden ja Vanuvuoren alueesta yli puolet (57 %) vastaajista on kuullut ainoastaan nimen.

Kuva 26. Tunnetuimmat alueet ovat Puijonlaakso, Saaristokaupunki, Asemanseutu ja Savilahti.

Kyselyn vastaajille esitettiin myös Kuopion kaupungin laatimat sanalliset kuvaukset neljästä uudesta tai tulevasta asuinalueesta: Savilahdesta, Mölymäestä, Rauhalahdesta sekä Hiltulanlahdesta. Kuvausten perusteella kysyttiin alueiden kiinnostavuutta vastaajien näkökulmasta (kuva 27).

Alueiden kiinnostavuudessa ei ole suuria eroja kyselyvastausten perusteella. Ainoastaan Hiltulanlahti eroaa vähemmän kiinnostavana alueena, kun Savilahden, Mölymäen ja Rauhalahden kiinnostavuus on melko samaa luokkaa toistensa kanssa, ja hieman yli puolet vastaajista näkee alueet vähintään hieman kiinnostavana. Vähiten alueista kiinnostaa Hiltulanlahti, joka on 40 % vastaajan mielestä vähintään hieman kiinnostava ja kolmannes (33 %) on vastannut, että ei ole alueesta lainkaan kiinnostunut. Alla on käsitelty tarkemmin näiden alueiden kiinnostavuutta eri taustamuuttujilla.

Kuva 27. Asuinalueiden kiinnostavuudessa ei ole kovin suuria eroja kyselyvastausten perusteella.

4.7 Uusien asuinalueiden kiinnostavuus ja kehittämissuositukset

4.7.1 Savilahti

Onni ja osaaminen samalla rannalla. Keskelle Kuopiota, Kallaveden rannalle, rakentuu uudenlainen Savilahden kaupunginosa 35 000 toimijalle. Asuinalue on yksi Suomen monipuolisimmista kaupunkikehityskohteista. Alueesta rakentuu edistyksellinen oppimis-, innovaatio- ja työpaikkakeskittymä, jossa huippuosaaminen yhdistyy viihtyisään asumiseen ja vapaa-aikaan upean järviluonnon keskellä.

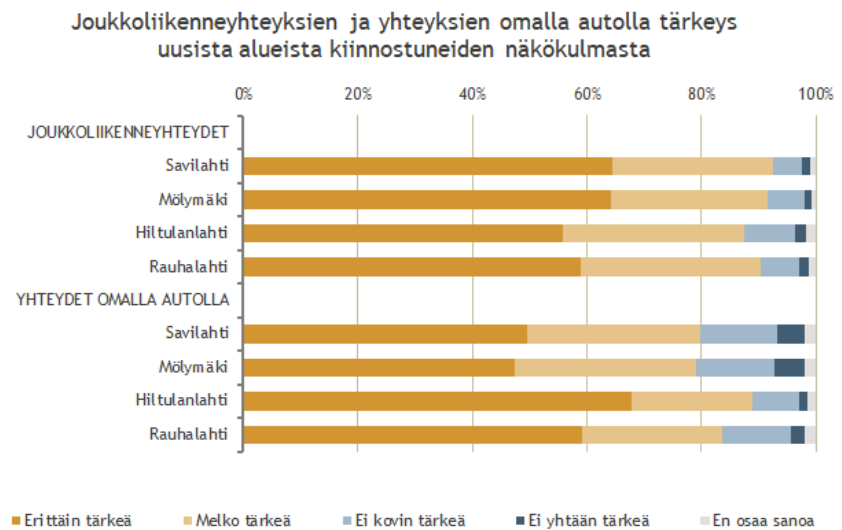
Savilahdelle on jo muodostunut selkeä imago nuorekkaana, korkean osaamisen keskittymänä keskustan tuntumassa. Alueelle sijoittuvat Itä-Suomen yliopiston kampus, Savonia-ammattikorkeakoulu sekä Savon ammatti- ja aikuisopisto tuoden runsaasti eri alojen opiskelijoita Savilahteen. Alue onkin herättänyt nuorten, erityisesti opiskelijoiden, kiinnostuksen. Kyselyn perusteella Savilahti kiinnostaa eniten opiskelijoita sekä nuoria, ja kiinnostus Savilahtea kohtaan vähenee selvästi iän myötä. Yli 70-vuotiaista enää kolmannes (32 %) näkee Savilahden kiinnostavana alueena. Alle 31-vuotiaista 66 % on vastannut Savilahden olevan vähintään hieman kiinnostava. Savilahti kiinnostaa hieman enemmän yksin asuvia kuin pariskuntia tai perheitä. Tulotason perusteella katsottuna Savilahdesta ovat kiinnostuneet erityisesti pienituloiset, mikä selittynee osaltaan sillä, että erityisesti opiskelijat ovat kiinnostuneita alueesta. Suurituloiset ovat myös hieman kiinnostuneempia Savilahdesta.

Talotyypeittäin tarkasteltuna Savilahti kiinnostaa erityisesti tällä hetkellä kerrostalossa asuvia ja asuinalueittain tarkasteltuna vastaajia, jotka näkevät tulevaisuudessa asuvansa joko kerrostalovaltaisella alueella keskustan ulkopuolella tai keskustassa. Selvästi kaikkein vähiten kiinnostava Savilahti on vastaajista, jotka näkevät seuraavaksi asuvansa maaseutumaisella alueella. Savilahdesta erittäin kiinnostuneet pitävät joukkoliikenneyhteyksiä hieman tärkeämpänä, kuin yhteyksiä omalla autolla (kuva 28). Oma autopaikka on tästä huolimatta erittäin tärkeä yli puolelle Savilahdesta kiinnostuneelle. Savilahdesta kiinnostuneista 27 % näki oman pihan erittäin tärkeänä ja 29 % melko tärkeänä.

Kyselyssä annettiin lista erilaisista tekijöistä, joista vastaajat saivat valita enintään viisi itselleen tärkeintä tekijää tulevalle asuinalueella. Savilahdesta kiinnostuneilla tärkeimmiksi tekijöiksi nousivat täsmälleen samat tekijät, kun otettaessa kaikki vastaukset huomioon (esitetty raportissa aiemmin kuvassa 17). Kärjessä ovat näin ollen saavutettavuus, metsän läheisyys, oma rauha, meluttomuus ja vesistön läheisyys.

Savilahden mahdollisia veto- ja pitovoimatekijöitä pohdittiin pienimuotoisessa työpajatyöskentelyssä yhdessä Kuopion kaupungin kanssa. Savilahden mahdollisina vetovoimatekijöinä nähtiin sijainti, luonnonläheisyys ja opiskelun sekä korkean osaamisen keskittyminen. Savilahdessa yhdistyvät vahvasti kyselyssä esille nousseet, kuopiolaisten arvostamat ja tärkeänä pitämät

ominaisuudet: alue sijaitsee keskustan vieressä ja on hyvin saavutettavissa niin joukkoliikenteen kuin kävelyn ja pyöräilyn näkökulmasta katsottuna. Toisaalta Savilahden vahvuutena on myös luonnonläheisyys, sillä Savilahti sijaitsee maisemallisesti hienolla paikalla kalliojyrkänteellä, josta avautuu upea maisema laaksoon. Järvi ja metsä ovat vieressä tarjoten hyvät puitteet lenkkeilylle ja ulkona liikkumiselle. Nämä samaiset vetovoimatekijät voivat muodostua myös alueen

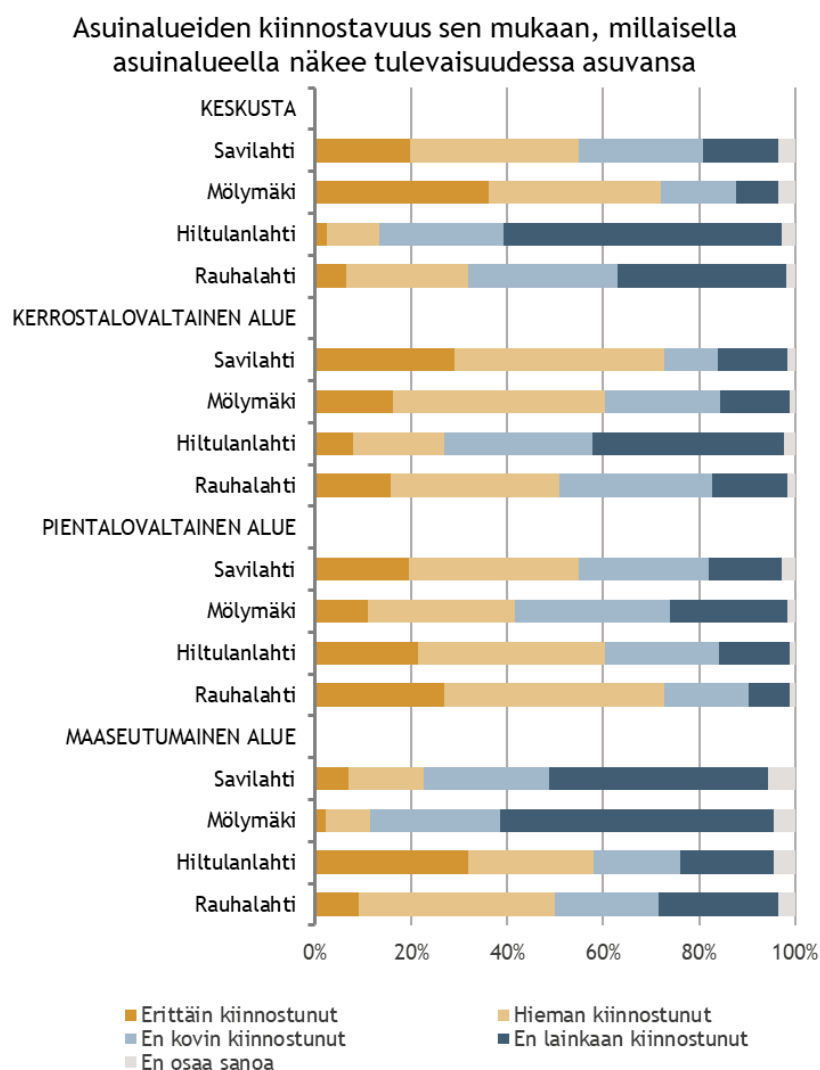

Kuva 28. Joukkoliikenneyhteydet nähdään tärkeämpinä kaupunkimaisilla alueilla ja yhteydet omalla autolla pientalovaltaisilla alueilla.

pitovoimatekijöiksi. Hyvä saavutettavuus yhdistettynä oppilaitosten, työpaikkojen ja palveluiden keskittymiseen sekä luonnonläheisyyteen tekevät asukkaiden arjesta toimivaa ja mielekästä. Toimiva arki houkuttelee pysymään alueella.

Suosituksia alueen jatkokehittämiseen

Savilahti on Kuopion uusista ja kasvavista asuinalueista se, joka voisi “antaa kasvot” uudelle Kuopiolle ja tuoda kansallisesti ja kansainvälisestikin tunnetuksi paitsi omia, myös koko Kuopion seudun vahvuuksia. Savilahdessa on jo otettu askelia älyasumisen ja ekologisten ratkaisujen suuntaan, ja tätä imagoa on hyvä vahvistaa. Samalla kannattaa painottaa perinteisiä houkuttelevuustekijöitä: vesistön ja luonnon läheisyyttä ja yhteyksiä keskustaan. Opiskelijat löytävät kyllä Savilahden, tavoitteena on saada myös vanhempia ja perheellisiä väestöryhmiä muuttamaan alueelle. Tässä voivat auttaa perheellisille suunnatut palvelut: laadukkaat ruokakaupat, päiväkodit ja koulut kävelyetäisyydellä sekä kekseliäät leikkipuistot. Savilahdessa on jo järjestetty asukastapahtumia, mistä on hyvä jatkaa osallistavaan suunnitteluun ja pyrkiä ottamaan erilaisia tulevia asukasryhmiä mukaan visioimaan asuinalueita ja palveluita. Savilahden imagoon sopii tulevaisuusorientaatio. Siellä kannattaa kokeilla uusia ratkaisuja.

Kuva 29. Kuvasta näkyy, kuinka kiinnostavia uudet asuinalueet ovat sen perusteella, millaisella asuinalueella vastaajat näkevät tulevaisuudessa asuvansa.

4.7.2 Mölymäki

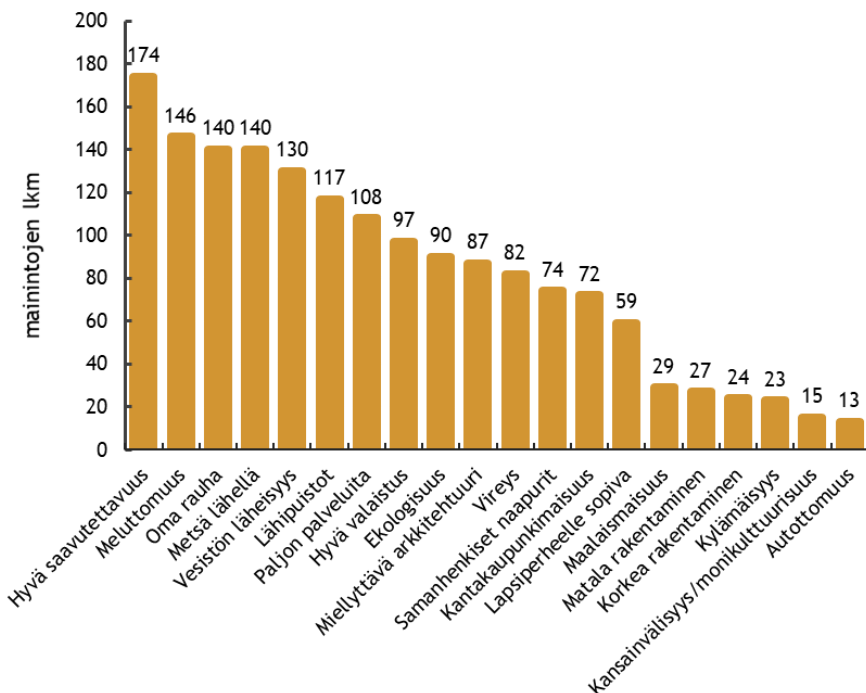
Urbaania keskusta-asumista mäenlaella. Mölymäellä linnun laulu ja lasten nauru sekoittuvat stadionin hurraahuutoihin. Lähipalvelut sijaitsevat kivenheiton päässä ja torikahville on kävelymatka. Ikkunoista voit ihaillla häikäiseviä, Kallavedelle avautuvia maisemia.

Mölymäen uusi kerrostalovaltainen asuinalue rakentuu mäen päälle, uuden jalkapallostadionin viereen. Mölymäen rakentaminen on aloitettu tänä vuonna. Mölymäki kiinnostaa kyselyyn vastanneista melko tasaisesti eri asukasryhmiä, mutta hieman enemmän kuitenkin opiskelijoita ja yksin asuvia. Ikäluokittain tarkasteltuna alle 21-vuotiaat nousevat kuitenkin selkeästi esille, ja vähiten kiinnostusta on yli 70-vuotiailla. Mölymäki on nuorille mahdollisesti tuttu ja kiinnostava sen vuoksi, että alueella on ammattikoulu, joka kuitenkin siirtyy tulevaisuudessa Savilahteen. Yksin asuvat ovat myös jonkin verran kiinnostuneempia alueesta kuin pariskunnat ja perheelliset. Tulotason perusteella ja koulutuksen perusteella Mölymäki kiinnostaa tasaisesti eri ryhmiä.

Talotyypeittäin tarkasteltuna Mölymäki kiinnostaa eniten tällä hetkellä kerrostalossa asuvia. Tulevan asuinalueen mukaan katsottuna Mölymäki kiinnostaa selvästi eniten vastaajia, jotka näkevät tulevaisuudessa asuvansa keskustassa ja selvästi vähiten asukkaita, jotka näkevät seuraavaksi asuvansa maaseutumaisella alueella. Savilahden tavoin Mölymäestä kiinnostuneet näkevät julkiset liikenneyhteydet jonkin verran tärkeämpänä kuin yhteydet omalla autolla. Tästä huolimatta oman autopaikan näkee erittäin tärkeänä kuitenkin yli puolet Mölymäestä kiinnostuneista.

Kyselyssä annettiin lista erilaisista tekijöistä, joista vastaajat saivat valita enintään viisi itselleen tärkeintä tekijää tulevalle asuinalueella. Mölymäestä kiinnostuneilla tärkeimmiksi tekijöiksi nousivat samat tekijät kuin otettaessa kaikki vastaukset huomioon, mutta painotukset ovat hieman erilaiset. Mölymäellä hyvä saavutettavuus nousi selkeästi voimakkaammin esille kaikkein tärkeimpänä tekijänä (kuva 30). Seuraavaksi tärkeimmät tekijät ovat meluttomuus, oma rauha ja metsän läheisyys. Mölymäestä kiinnostuneista viidennes (21 %) näki oman pihan erittäin tärkeänä ja melko tärkeänä pihan näki 29 % vastaajista. Mölymäestä kiinnostuneet näkevät oman pihan vähemmän tärkeänä verrattuna Hiltulanlahteen, Rauhalahteen tai Savilahteen.

Mölymäestä kiinnostuneiden tärkeimmät tekijät asuinalueella

Kuva 30. Mölymäestä kiinnostuneiden näkökulmasta hyvä saavutettavuus on kaikkein tärkein tekijä asuinalueella.

Mölymäen mahdollisista veto- ja pitovoimatekijöistä keskusteltiin yhdessä Kuopion kaupungin kanssa pienimuotoisessa työpajassa. Mölymäen yhdeksi vetovoimatekijäksi voi kehittyä Mölymäen ainutlaatuinen sijainti mäen päällä, urbaanissa ympäristössä, stadionin vieressä. Mölymäki on hyvin saavutettavissa ja kaiken lähellä, mutta toisaalta kuitenkin erottuu muusta kaupunkiympäristöstä sijaitsemalla selvästi korkeammalla. Mölymäellä on lisäksi selkeä oma identiteetti. Alueen ainutlaatuinen identiteetti voikin vetovoiman lisäksi toimia myös pitovoimatekijänä.

Suosituksat alueen jatkokehittämiseen

Mölymäki nähdään urbaanina ja toisaalta nuorekkaana asuinpaikkana, josta kiinnostuneet arvostavat erityisesti asuinalueen hyvää saavutettavuutta. Heille asumisen helppous on hyvin tärkeää. Puolestaan auton omistus, oma piha ja asunnon suuri koko eivät puhuttele heitä yhtä paljon kuin kyselyn muilla alueilla. Mölymäessä kannattaa panostaa erinomaisiin julkisiin liikenneyhteyksiin ja kantakaupunkimaisuuteen, unohtamatta kuitenkaan vehreyttä ja lähipuistoja. Yksityisautoilun mahdollisuuksia enemmän kannattaneet alueella suosivat julkisen liikenteen, kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä. Talotyypeistä kerrostalot ja kaupunkipientalot sopivat hyvin alueelle. Mölymäellä on jo nyt voimakas identiteetti, jota kannattaa vahvistaa. Alueelle on myös rakenteilla jalkapallostadion, jonka ympärille Mölymäen urheilullista identiteettiä voisi osaltaan kietoa. Mölymäki voisi toimia nuorekkaana urheilun ja hyvinvoinnin keskittymänä. Tähän liittyen Mölymäen korkeuseroista kannattaa ottaa kaikki irti vaikkapa rakentamalla alueelle kuntoportaat tai funikulaari. Mölymäki on ”arjen yläpuolella”.

4.7.3 Rauhalahdi

Rentoa ja luonnonläheistä asumista rannan tuntumassa. Rauhalahdessa monipuoliset liikuntamahdollisuudet ovat käytettävissä jokaisena vuodenaikana. Kesällä Kallavesi kutsuu sinut veneilemään aalloilleen ja talvella voit sivakoida hiihtämään suoraan kotiovelta. Jynkän monipuoliset palvelut, kuten koulu, kirjasto, päiväkotit ja kauppa ovat lähietäisyydellä

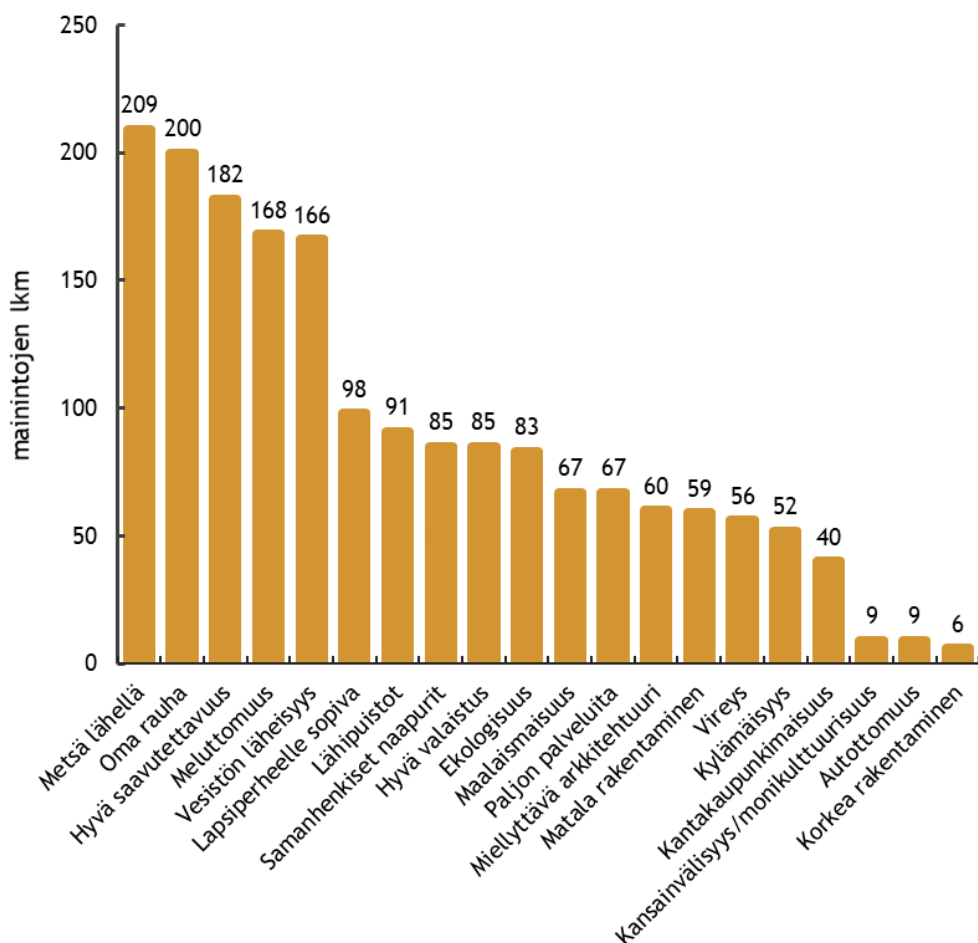
Rauhalahdeta ei ole vielä alettu rakentamaan, mutta rakennustöiden on tarkoituksena alkaa muutaman vuoden sisällä. Rauhalahdi rakentuu omakotitalovaltaisen asuinalueen lähistölle, noin 5 km päässä keskustasta. Rauhalahdi kiinnostaa hieman enemmän nuorempia ikäluokkia, ja kiinnostus vähenee yli 60-vuotiaiden keskuudessa. Yhteensä 68 % alle 21-vuotiaista vastaajista näkee Rauhalahden vähintään hieman kiinnostavana, kun yli 70-vuotiaista vastaajista osuus on enää 29 %. Tämä heijastuu myös siihen, että toimenkuvan mukaan tarkasteltuna Rauhalahdi kiinnostaa kaikkein vähiten eläkeläisiä. Lapsettomat ja perheelliset pariskunnat ovat hieman kiinnostuneempia Rauhalahdesta kuin yksin asuvat. Tulotason ja koulutuksen mukaan tarkasteltuna kiinnostus on melko samalla tasolla eri ryhmissä.

Rauhalahdi kiinnostaa erityisesti tällä hetkellä rivitalossa asuvia ja selvästi eniten vastaajia, jotka näkevät seuraavaksi asuvansa pientalovaltaisella alueella. Rauhalahdesta kiinnostuneet näkevät yhteydet omalla autolla lähes yhtä tärkeinä ja joukkoliikenneyhteydet hieman vähemmän tärkeitä kuin keskustan tuntumaan sijoittuvista Savilahdesta tai Mölymäestä kiinnostuneilla. Yhteensä 65 % Rauhalahdesta kiinnostuneista näkee oman autopaikan erittäin tärkeänä.

Rauhalahdesta kiinnostuneet eivät näe hyvää saavutettavuutta yhtä tärkeänä tekijänä kuin Mölymäestä tai Savilahdesta kiinnostuneet, joissa saavutettavuus nousi kaikkein tärkeimmäksi tekijäksi. Rauhalahdessa hyvä saavutettavuus katsotaan kolmanneksi tärkein tekijäksi. Rauhalahdessa kaikkein tärkeimmäksi tekijäksi nousee metsän läheisyys (kuva 31). Muut tärkeät tekijät ovat oma rauha, meluttomuus ja vesistön läheisyys, ja nämä nousevat selvästi tärkeimpinä tekijöinä esiin. Rauhalahdesta kiinnostuneista lähes 44 % näki oman pihan erittäin tärkeänä ja 29 % melko tärkeänä.

Rauhalahden mahdollisista veto- ja pitovoimatekijöistä keskusteltiin yhdessä Kuopion kaupungin kanssa pienimuotoisessa työpajatyöskentelyssä. Mahdollisiksi vetovoimatekijöiksi nostettiin luonnonläheisyys, rauhallisuus ja väljyys. Asuinalue rakentuu lammen rannalle, hyvien ulkoilu- ja virkistysalueiden läheisyyteen. Mahdolliseksi vetovoimatekijäksi voi myös muodostua Rauhalahden matkailupuoli: alueella on paikallisten hyvin tuntemia matkailupalveluita, kuten leirintäalue, kylpylä, eläinpuisto ja suuri savusauna. Pitovoimatekijöiksi voivat muodostua luonnonläheisyyden lisäksi arjen sujuvuus ja toimivat peruspalvelut.

Rauhalahdesta kiinnostuneiden tärkeimmät tekijät asuinalueella

Kuva 31. Rauhalahdesta kiinnostuneille metsän läheisyys on tärkein tekijä asuinalueella.

Suosituksat alueen jatkokehittämiseen

Rauhalahden profiili ja kyselyn vastaukset enteilevät monipuolista kiinnostusta koostuen erilaisista asujista, jotka arvostavat Kuopion parhaimpia asumisen ominaisuuksia: kaupungin läheisyyttä, luonto- ja ulkoilumahdollisuuksia, monipuolisia palveluita ja hyvää saavutettavuutta. Kyselyn perusteella aluetta tulisi markkinoida erityisesti nuorille lapsettomille ja perheellisille pariskunnille. Vanhempia asujia alue ei erityisemmin kiinnostanut, sillä alueesta muodostettu profiili mahdollisesti toi vastaajille mieleen pientalomaisten asuinalueen. Alueen suosittelua ei voi erityisemmin kohdentaa tulo- tai koulutustason mukaan, sillä näiden tietojen perusteella ei havaittu merkittäviä eroja. Erottuvien asukasryhmien kiinnostuksen puute voi kieliä siitä, että alueella ei ole vielä yleisesti tunnistettua brändiä eikä täten alueesta synny selkeitä mielikuvia. Täten alueen brändäykseen ja paikkamarkkinointiin tulisi panostaa vielä merkittävästi enemmän. Brändin ja mielikuvien synnyttämiseen kannattaa hyödyntää laajasti erilaisia toimijoita: paikallisia asukkaita, rakennuttajia, rakennusyhtiöitä, markkinoinnin ammattilaisia, kiinteistökehittäjiä ja kulttuuritoimijoita. Entuudestaan tunnettuja matkailupalveluita voisi vahvistaa ja hyödyntää niitä alueen imagon rakentamisessa myös asuinalueena.

Potentiaalisimmalta kehittämissuunnalta Rauhalahden kohdalla näyttäisi tällä hetkellä hyvin monipuolisen yhdyskuntarakenteen tuottaminen, jossa yhdistyisi ekotehokas pientalo- ja miniomakotitaloasuminen, kaupunkipientalot sekä matala ja tehokas kerrostalorakentaminen. Rauhalahde voisi olla erittäin sovelias pilottilue uusille ja aiempaa tehokkaammille asumisen ratkaisuille sekä ihmisille, jotka arvostavat rauhallisuutta, omaa kompaktia pihaa, luonnonläheisyyttä ja vesistöä sekä hyvää saavutettavuutta. Rauhalahden kehittämisessä tulisi

huomioida alueella toimivien matkailu- ja virkistyspalveluiden mahdollisuudet. Täten Rauhalahden vetovoimaa tulisi kehittää sekä paikallisten asukkaiden että matkailijoiden tarpeita kuunnellen ja yhdistellen. Rauhalampi voisi olla myös sopiva paikka asumiseen yhdistetylle terveys- ja hyvinvointikylälle, jolla alueelle voisi houkutella varttuneempaa väestöä.

4.7.4 Hiltulanlahti

Maaseudun tunnelmaa ja pientaloasumista Etelä-Kuopiossa. Hiltulanlahdessa pääset kokemaan metsien huminaa ja peltojen värehdintää historiallisessa maaseutumiljöössä. Samalla olet kuitenkin Matkuksen kauppakeskuksen palvelujen äärellä ja noin kymmenen minuutin ajomatkan päässä keskustasta. Vastavalmistunut kyläkoulu ja päiväkotit antavat mainiot puitteet modernin kyläyhteisön vireälle toiminnalle.

Pientalovaltainen ja maalaismainen Hiltulanlahti kiinnostaa eniten nuorempaa ikäluokkaa ja kiinnostus vähenee selkeästi iän kasvaessa. Tämä näkyy myös siinä, että eläkeläisistä vain 21 % on vastannut olevansa Hiltulanlahdesta vähintään hieman kiinnostunut. Hiltulanlahti houkuttelee enemmän perheellisiä ja lapsettomia pariskuntia kuin yksin asuvia vastaajia. Tutkinnon mukaan tarkasteltuna kiinnostus Hiltulanlahtea kohtaan kasvaa peruskoulusta ammattikorkeakoulututkintoon saakka, mutta yliopistotutkinnon suorittaneiden kohdalla kiinnostus laskee. Tulotason mukaan katsottuna kiinnostus on hieman vähäisempää korkeatuloisten keskuudessa.

Hiltulanlahti kiinnostaa erityisesti vastaajia, jotka näkevät seuraavaksi asuvansa maaseutumaisella alueella tai pientalovaltaisella alueella keskustan ulkopuolella. Hiltulanlahdesta kiinnostuneet vastaajat näkevät yhteydet omalla autolla selvästi tärkeämpänä kuin joukkoliikenneyhteydet, vaikka myös hyviä joukkoliikenneyhteyksiä pitää erittäin tärkeänä lähes 60 % vastaajista. Yhteydet omalla autolla ovat Hiltulanlahdesta kiinnostuneista myös selvästi tärkeämmät, kuin Savilahdesta, Mölymäestä tai Rauhalahdesta kiinnostuneilla. Oman autopaikan näkee erittäin tärkeänä 70 % Hiltulanlahdesta kiinnostuneista.

Hiltulanlahdessa selkeästi tärkeimmäksi tekijäksi asuinalueella nousee metsän läheisyys (kuva 32), kuten myös Rauhalahdesta kiinnostuneilla. Oma rauha, vesistön läheisyys ja meluttomuus ovat myös tärkeitä tekijöitä. Hyvä saavutettavuus on vasta viidenneksi tärkein tekijä Hiltulanlahdesta kiinnostuneilla. Erona Mölymäkeen, Savilahteen ja Rauhalahteen on myös se, että maalaismaisuuks nousee selvästi tärkeämpänä tekijänä esille kuin muilla uusilla asuinalueilla. Myös sopivuus lapsiperheelle nousee tärkeämmäksi tekijäksi, kuin Savilahdessa tai Mölymäellä. Hiltulanlahdesta kiinnostuneista yli puolet (55 %) näki oman pihan erittäin tärkeänä ja vajaa kolmannes (29 %) hieman tärkeänä. Hiltulanlahdesta kiinnostuneista suurempi osa näki oman pihan tärkeänä verrattuna muihin alueisiin.

Kuopion kaupungin kanssa keskusteltiin pienimuotoisessa työpajatyöskentelyssä Hiltulanlahden mahdollisista veto- ja pitovoimatekijöistä. Hiltulanlahden imago nojaa perinteisyyteen ja maalaismaisuuuteen, jotka voivat nousta Hiltulanlahden vetovoimatekijöiksi. Hiltulanlahti sopii erityisesti pientaloasumisesta haaveileville, jotka eivät halua asua aivan keskustan tuntumassa. Tästä huolimatta Hiltulanlahdesta on myös hyvät yhteydet Kuopion keskustaan.

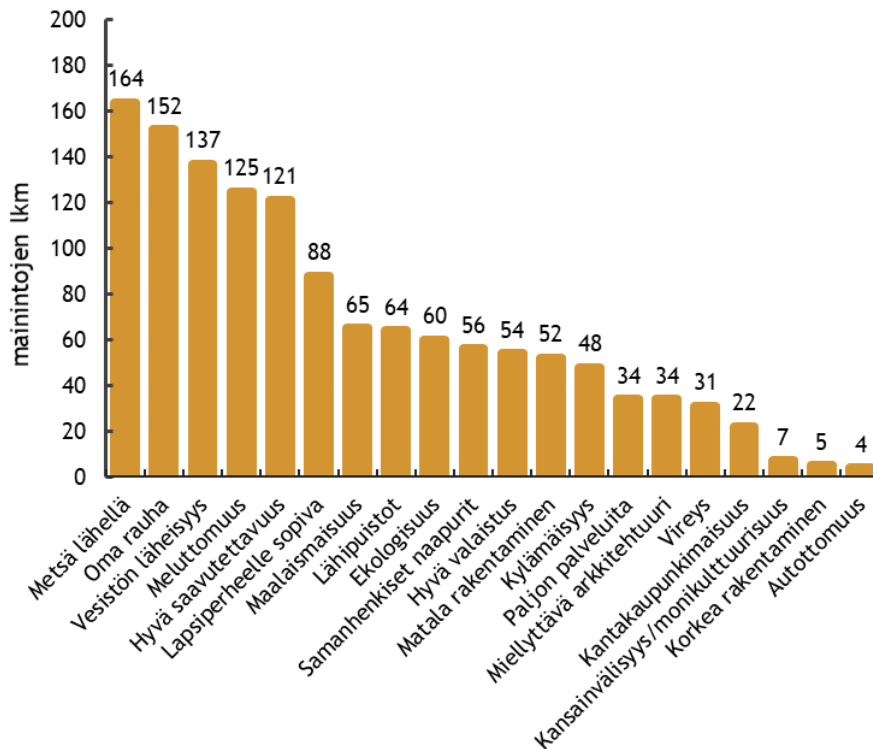
Suosituksat alueen jatkokehittämiseen

Hiltulanlahtea voisi kutsua sen kuvauksen ja vastausten perusteella pientaloasumisen mekaksi. Alue kiinnosti hieman yllättäen eniten nuorempia ja perheellisiä vastaajia, kun taas varttuneempien ihmisten kohdalla alue ei näyttäytynyt enää kovinkaan kiinnostavalle. Hiltulanlahtea voisi vastausten perusteella suositella erityisesti nyt maaseudulla asuville tai maaseutumaisesta asumisesta kiinnostuneille. Hiltulanlahti on vielä melko tuntematon, mikä mahdollistaa alueen houkuttelevuuden kasvattamisen monin eri tavoin. Kuopion seudun lähikunnissa asuville Hiltulanlahti voisi näyttäytyä erityisen mielenkiintoisena asuinpaikkana. Alueelle voisi yrittää houkutella keski-ikäisiä pariskuntia tai perheitä vaikkapa ekopientalojen tai muiden uudenlaisten konseptien avulla. Alueen yleistä houkuttelevuutta voisi pyrkiä parantamaan laajasti kuopiolaisia kiinnostavien elementtien, kuten laadukkaiden valaistujen ulkoilureittien ja viihtyisien puistojen avulla.

Hiltulanlahden ja myös muiden vastaavanlaisten pientaloalueiden rakentamisen laajuutta tulisi jatkossa kuitenkin harkita entistä kriittisemmin, sillä Hiltulanlahteen ja yleisesti väljään pientaloasumiseen liitettävät ominaisuudet

eivät näyttäneet yhtä kiinnostaville kuin tehokkaamman ja monipuolisemman aluerakenteen omaavien alueiden vastaavat ominaisuudet. Pientalomaaiselle asumiselle on kuitenkin jatkossakin laajasti kysyntää, joten pientaloasumisen konseptia tulisi päivittää tälle vuosikymmenelle: esimerkiksi pienempi asuin- ja tonttipinta-ala, energiatehokkuus, yhteiskäyttöautot ja yhteiset sähköautojen lautaspaikat, kiertotalous ja erilaiset älyratkaisut ovat suositeltavia toimenpiteitä, joilla vastataan kestävästi kehityksen vaatimuksiin.

Hiltulanlahdesta kiinnostuneiden tärkeimmät tekijät asuinalueella

Kuva 32. Hiltulanlahdesta kiinnostuneille metsän läheisyys on kaikkein tärkein tekijä.

5. Yhteenveto tuloksista

Toteutetun asukaskyselyn mukaan kuopiolaiset ovat erittäin tyytyväisiä asumiseensa kaikissa talotyypeissä ja kaikenlaisilla asuinalueilla. Kaikkein tyytyväisimpiä omaan asuinalueeseensa ovat vastausten perusteella keskustassa asuvat.

Kyselyn perusteella kuopiolaiset haluavat asua monipuolisesti erilaisilla asuinalueilla, mutta pientalovaltainen alue keskustan ulkopuolella nähtiin kaikkein suosituimpana alueena. Tulosten mukaan keskustaan haluaisi muuttaa hieman suurempi osa väkeä, kun verrataan, kuinka moni asuu tällä hetkellä keskustassa ja kuinka moni haluaisi muuttaa seuraavaksi keskustaan. Sen sijaan kerrostalovaltaisella alueella näkee seuraavaksi asuvansa jonkin verran vähemmän asukkaita jatkossa. Pientalovaltaisella ja maaseutumaisella alueella jatkossa haluaisi asua jotakuinkin sama määrä vastaajista kuin tällä hetkellä.

Lähes puolet vastaajista harkitsee muuttoa kolmen vuoden sisällä, mutta lähinnä Kuopion kaupungin sisällä, eikä niinkään toiselle paikkakunnalle tai toiseen maahan. Muuttoaikeita on erityisesti nuorilla, opiskelijoilla, vuokra-asujilla, yksinasuvilla ja maahanmuuttajilla ja vähiten keski-ikäisillä ja varttuneemmilla, eläkeläisillä, omistusasujilla, naimisissa olevilla ja hyvätuloisilla (vrt. vastaavat tulokset Feelbackin 2018 kyselyssä). Huomattavaa on, että merkittävä osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei ole vielä päättänyt jääkö Kuopioon vai ei.

Suurella osalla muuttoja harkitsevista tulevan kodin sijainti Kuopiossa oli vielä auki. Tulevalla asuinalueella arvostetaan peruspalveluita, saavutettavuutta (joukkoliikenteellä ja omalla autolla), luonnonläheisyyttä, omaa rauhaa ja meluttomuutta sekä kävely- ja lenkkeilymaastoja (vrt. vastaavat tulokset Strandell 2017). Tulevalle asuinalueelle toivottiin yksimielisesti hyvää saavutettavuutta kaikilla liikkumistavoilla: kävellen, joukkoliikenteellä, omalla autolla ja pyörällä. Kyselyvastauksia tulkitessa on hyvä ymmärtää, että kaikkia liikkumistapoja on vaikeaa, ellei mahdotonta, yhteensovittaa keskenään ja täten asuinalueita suunniteltaessa onkin tehtävä valintoja liikkumistapojen välillä.

Uusista asumisen trendeistä ekopientaloasuminen ja älyasuminen kiinnostivat vastaajia eniten, yhteisölliset asumiskonseptit puolestaan vähiten. Myös miniomakotitalosta, terveys ja hyvinvointikylästä ja kaupunkipientalosta yli puolet vastaajista oli kiinnostuneita. Yleisesti ottaen vastaajia kiinnosti rauhallisuus, luonnonläheisyys, saavutettavuus ja monipuolinen asumis- ja palvelutarjonta.

Asukaskyselyssä kysyttiin Kuopion kaupungin määrittelemien kahdeksan alueen (Puijonlaakso, Saaristokaupunki, Asemanseutu, Savilahti, Rauhalahi, Mölymäki, Hiltulanlahti ja Vanuvuori sekä Hatsalan alue) tunnettuutta, sekä tarkemmin neljän tärkeimmän kehitysalueen (Savilahti, Mölymäki, Rauhalahi ja Hiltulanlahti) kiinnostavuutta. Kuopiolaiset tuntevat kyseiset kahdeksan aluetta verrattain hyvin. Tunnetuimpia olivat luonnollisesti jo rakennetut alueet. Neljän uuden, suunnitteilla olevan alueen kohdalla vähintään joka toinen vastaaja olisi *erittäin* tai *hieman kiinnostunut* muuttamaan alueelle nyt (pois lukien Hiltulanlahden pientaloalue).

Kyselyssä kysyttiin uusien asuinalueiden kiinnostavuutta kuvausten perusteella. Eniten vastaajia kiinnostivat kaupunkimaiset asuinalueet: Mölymäki ja Savilahti. Yleisesti uudet alueet olivat kiinnostavampia nuorempien kuin vanhempien vastaajien keskuudessa. Savilahdella on kyselyn tulosten perusteella erittäin hyvät mahdollisuudet menestyä koulutuksen ja korkean osaamisen alueena. Tunnistettujen koulutus- ja osaamisvahvuuksien lisäksi alueella yhdistyvät muut kuopiolaisen asumisen vahvuudet: saavutettavuus, verrattain tiivis yhdyskuntarakenne ja luonnon läheisyys.

Puolestaan rennoksi ja luonnonläheiseksi mainostettu Rauhalahi kiinnosti enemmän nuoria, pariskuntia ja lapsiperheitä. Eläkeläisten ja yksinasuvien keskuudessa alue kiinnosti vähiten. Tulotason perusteella merkittäviä eroja ei ollut havaittavissa.

Mölymäkeä kuvattiin urbaanina ja palveluvaltaisena asuinpaikkana, jossa urheilutoimintoja tulisi olemaan lähietäisyydellä. Eniten alue kiinnosti opiskelijoita, nuoria, pienituloisia ja yksin asuvia.

Maaseutumaiseksi, luonnonläheiseksi, historialliseksi ja pientalovaltaiseksi kuvattu Hiltulanlahti kiinnosti vastaajia huomattavasti vähiten kaikista alueista (vrt. vastaavat tulokset Strandell 2017). Alue kuitenkin osoittautui kiinnostavimmaksi 21-30-vuotiaiden ikäryhmän kannalta (vrt. vastaavat tulokset Strandell 2017). Myös lapsiperheet ja pariskunnat olivat alueesta kiinnostuneita. Puolestaan eläkeläisiä ja yksinasujia alue ei kiinnostanut. Koulutuksen perusteella Hiltulanlahti kiinnostaa vähiten korkeimmin kouluttautuneita vastaajia.

Kyselyn tulosten analysoinnissa tulee huomioida sukupuolivinouma (suurin osa vastaajista oli naisia). Lisäksi myös se, että kyselyn vastaajissa on todennäköisesti pieni vinouma niihin, joille muuttoaikeet ovat ajankohtaisia ja joita yleisesti asumiseen liittyvät asiat kiinnostavat.

6. Johtopäätökset ja suositukset

Viimeaikaisten asumisen trendejä käsittelevän kirjallisuuden ja kyselytutkimusten sekä tässä tutkimuksessa toteutetun asukaskyselyn perusteella Kuopiolla on erinomaiset mahdollisuudet tarjota monipuolisia asumisen vaihtoehtoja erilaisille asukasryhmille ja erilaisiin elämäntilanteisiin ottaen huomioon vanhenevan väestön, opiskelijoiden, työssäkäyvien ja maahanmuuttajien asukasryhmien tarpeet. Kyselyjen mukaan Suomessa arvostetaan asumisessa yhä rauhallisuutta, väljyyttä ja luonnon läheisyyttä. Tässä toimeksiannossa toteutetun kyselyn perusteella kuopiolaiset arvostavat samoja asioita: metsän ja vesistöjen läheisyys korostuivat vastauksissa, samoin mahdollisuus ulkoiluun ulkoilureiteillä ja puistoissa. Toisaalta tiiviin kaupunkiasumisen ja -olemisen suosiolle on yhä enemmän kysyntää ja myös perusteita: tiiveys mahdollistaa yksityisten ja julkisten palvelujen sekä joukkoliikenteen järjestämisen

pienemmälle maantieteelliselle pinta-alalle, jolloin monimuotoisia luonnonympäristöjä on mahdollista säilyttää kaikkien asukkaiden käytössä.

Viihtyisää ja elinvoimaista kaupunkia arvostetaan myös sen itseisarvon takia. Kaupunkiympäristö tarjoaa lukemattomia mahdollisuuksia asumiseen, työhön ja vapaa-aikaan niin paikallisille kuten myös muualta tuleville. Erityisesti kansainvälisten osaajien houkuttelussa kaupunkimaisen ja dynaamisen kaupunkiympäristön ominaisuuksia odotetaan pelkästään sen oletusarvon takia. Panostamalla monipuolisiin, viihtyisiin ja suhteellisen tiiviisiin asuin- ja elinympäristöihin voidaan vastata asumisurien ja -odotusten muutoksiin myös jatkossa.

Asukaskyselyn mukaan kuopiolaisten asumistoiveet ovat yleisesti linjassa aiempien kansallisten asukaskyselyiden kanssa (Strandell 2017; KAKS 2017). Tehdyssä kyselyssä kuopiolaisille kaupungistumistrendi näkyi toiveena asua kerrostalovaltaisella alueella tai kaupunkikeskustassa. Silti yhtä suuri osa vastaajista haluaa asua pientalovaltaisella alueella tai maaseudulla. Hieman yllättäen kaikista tyytyväisimpiä olivat keskustassa asuvat, kun perinteisesti asukaskyselyissä pientaloasujat ovat tyytyväisimpiä. Yleisesti keskusta-asumisen toiveet näyttävät olevan kasvussa, sillä kyselyn perusteella keskustaan halusi muuttaa vielä nykyistä enemmänkin väkeä. Puolestaan pientalovaltaisen asumisen toiveita kuopiolaissilla on jonkin verran vähemmän kuin muissa kansallisissa kyselyissä. Suurin ero vastauksissa ilmeni kerrostalovaltaisella alueella asumisessa: kuopiolaiset ovat tyytyväisiä juuri kerrostalovaltaisilla alueilla, joita ei nähdä muualla Suomessa yhtä houkuttelevana asumisen vaihtoehtona. Erityisesti kasvukeskuksissa kerrostalovaltaisten alueiden asumiseen liitetään yleisesti erinäisiä sosioekonomisia ongelmia, jolloin asumisen toiveet painottuvat enemmän keskustoihin ja pientaloalueille. Täten Kuopio voikin ylpeästi mainostaa kerrostalovaltaisten alueidensa olevan laadukkaita ja haluttuja asumisen paikkoja.

Pienten asuntojen rakentamistarpeesta puhutaan erityisesti kasvukeskusten kohdalla paljon. Pienille asunnoille näyttäisi olevan Kuopiossa varsin vähän kysyntää, ainoastaan nuorimmat vastaajat olivat kiinnostuneita pienistä asunnoista. Kiinnostus pieniä asuntoja kohtaan voi kertoa Kuopion alhaisemmasta asumisen hintatasosta ja asuntojakaumasta, jolloin ihmisillä on mahdollista asua suuremmassa asunnossa. Vastausten perusteella ainoastaan nuoret, opiskelijat, yksinasujat ja pienituloiset olivat kiinnostuneita pienistä asunnoista.

Kyselyn perusteella kuopiolaiset ovat verrattain kiinnostuneita uudenaikaisista asumisratkaisuksista. Kuitenkin lähemmin tarkasteltaessa vastaajan taustatietoja, kuten ikää, tuloja, sukupuolta, koulutusastetta ja nykyistä asumismuotoa erilaiset asumisen ratkaisut näyttävät eri tavoin kiinnostavilta juuri tietyn asukasryhmän kohdalla. Asuinalueiden suunnittelussa voisikin kokeilla uusien ja jo tunnettujen ratkaisujen lomittamista, sisältäen ekologisia pientaloja, rivi- ja ketjutaloja, kaupunkipientaloja, miniomakotitaloja sekä kerrostaloja.

Palvelullistuminen korostui myös uusissa asumisen vaihtoehtoissa. Kuopiolaisia kiinnostivat erityisesti asumisen palvelutasoa nostavat ratkaisut, kuten asuntojen ekologisuus, älykotiratkaisut ja erilaiset terveys- ja hyvinvointipalvelut. Sen sijaan kaupunkiasumiseen usein liitetty yhteisöllisyys ei ollut korkealla sijalla vastaajien preferensseissä asumisen suhteen. Asumisesta tunnutaan hakevan omaa rauhaa, ei sosiaalista pöhinää. Toisaalta yhteisölliset asumisenratkaisut eivät välttämättä ole vielä kovin tuttuja, eikä välttämättä tiedetä, mitä niillä tarkoitetaan.

Kuopiossa eniten muuttoaikkeitä pois alueelta oli nuorilla, opiskelijoilla, vuokra-asujilla, yksinasuvilla ja maahanmuuttajilla. Täten Kuopion kaupungin, yksityisten yritysten ja erilaisten järjestöjen kannattaisi panostaa näiden asukasryhmien asumistyytyväisyyteen.

Savilahti ja Mölymäki muodostavat uutta urbaania ja nuorekasta Kuopiota. Niiden suunnittelussa kannattaa luovasti kokeilla erilaisia tiiviin kaupungin ratkaisuja, jotka mahdollistavat kävelyn ja pyöräilyn ja tuovat joukkoliikenteen ja palvelut lähelle. Rauhalahden ja Hiltulanlahtea puolestaan voi markkinoida tilaa vaativan asumisen rauhallisina idylleinä, joskin Rauhalahden kannattaisi harkita Hiltulanlahtea sekoittuneempaa, monipuolisempaa ja tehokkaampaa asuntojakaumaa, johtuen sen erinomaisesta saavutettavuudesta keskustan suuntaan. Esimerkiksi kaupunkipientaloilla ja uusilla rivi- ja ketjutalojen muunnelmilla voidaan vastata pientaloasujien toiveisiin sekä mahdollistetaan verrattain tiivis yhdyskuntarakenteen palvelu- ja joukkoliikennemahdollisuuksineen. Rauhalahden ja Hiltulanlahden kehittämisessä voisi hyödyntää myös ekologisen pientaloasumisen ratkaisuja aiempaa kattavammin.

Vastaajat toivoivat tuleville asuinalueilleen rakennuttuja luonnonympäristöjä: puistoja, lenkkipolkuja ja valaistuja ulkoilureittejä sekä myös villiä luontoa kuten metsää sekä järvi- ja kalliomaisemia. Näin ollen Kuopiolla on hyvät

mahdollisuudet luoda kiinnostavia tilallisia ratkaisuja uusille ja kehittyville aluerakennusalueille, joissa villi luonto sekoittuu “kesytettyihin luontoelementteihin”. Luonnonläheisyyttä kannattaa kuitenkin vaalia mahdollistamalla se mahdollisimman monelle: asukaskyselyn mukaan vastaajat arvostivat järven rannan ympäristöjä ulkoilu- ja virkistyskäytössä erittäin korkealle. Erityisesti järven rantojen saavutettavuuteen kävelen ja pyöräillen kannattaa panostaa. Helppo pääsy vesistöille, puistoihin ja poluille on suuri valtti asukkaiden houkuttelussa.

Lähteet

- Aro T., Haanpää S. (2018) KUUMA-kuntien muuttoliikkeen taloudelliset vaikutukset. Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n raportteja. Helmikuu 2018.
- Faehnle, M., Immonen, H., Mäenpää, P., Nylund, M., Träskman, T. 2016. Jakamistalous ja verotus: Eväitä yhteiskunnalliseen keskusteluun. Arcada Working Papers 4/2016.
- Feelback Oy 2019. Muuttajakysely Etelä- ja Pohjois-Savoon muuttaneille ja poismuuttaneille.
- Feelback Oy 2018. Paluumuuttajakysely.
- Grant, J. (2006). Plannin the Good Community. New Urbanism in Theory and Practice. London and New York: Routledge
- Hedman, M., Heino, J., Tarpio, J., & Teronen, T. 2016. Talopaletti: Ratkaisumalleja urbaaniin pientaloasumiseen. Tampereen teknillinen yliopisto. Tampere. Tampereen teknillinen yliopisto. Arkkitehtuurin laitos, Asuntosuunnittelu, Julkaisu 24.
- Huttunen, J. (2017) KUUMA-asuminen 2040, pikkukaupunkimaiset asuinyhteisöt kukoistavat monipuolisuudellaan. KUUMA-seudun kaavoittajien selvitys. 1|2017
- Kunnallisan alan kehittämissäätiö KAKS (2017). Suomalainen haluaa asua pientalossa lähellä kaupunkia - tiivis, kaupunkimainen rakentaminen torjutaan -kyselytutkimus. Luettu 13.6.2017. <http://kaks.fi/uutiset/suomalainen-haluaa-asua-pientalossa-lahella-kaupunkia-tiivis-kaupunkimainen-rakentaminen-torjutaan/>
- Laakso, S. (2007). Tonttitarjonta ja asuntomarkkinat pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen julkaisuja 2007: 3.
- Mckinsey (2018) Älykaupungit: Digitaalisia ratkaisuja tulevaisuuden parempaan asumiseen: https://www.mckinsey.com/fi/-/media/McKinsey/Locations/Europe%20and%20Middle%20East/Finland/Overview/MGI_lykaupungit_Tiivistelm.ashx
- Norvasuo, Markku (toim.) 2008. Asuttaisiinko toisin? Kaupunkiasumisen uusia konsepteja kartoittamassa. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 95. Teknillinen korkeakoulu.
- Norvasuo, Markku (toim.) 2010. Asutaan urbaanisti! Laadukkaaseen kaupunkiasumiseen yhteisellä kehittälyllä. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 99. Aalto-yliopisto, Teknillinen korkeakoulu.
- Pihlajaniemi, Henrika; Juntunen, Eveliina; Luusua, Anna; Tarkka-Salin, Mirva & Juntunen, Johan (2016). SenCity - Piloting intelligent lighting and user-oriented services in complex smart city environments. In Proceedings of eCAADe 2016 Conference.
- Ristimäki, M., Tiitu, M., Helminen, V., Nieminen, H., Rosengren, K., Vihanninjoki, V., Rehunen, A., Strandell, A., Kotilainen, A., Kosonen, L., Kalenoja, H., Nieminen, J., Niskanen, S., Söderström, P. (2017). Yhdyskuntarakenteen tulevaisuus kaupunkiseuduilla - Kaupunkikudokset ja vyöhykkeet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4/2017. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/176782>
- Strandell, A. (2017) Asukasbarometri 2016 - Asukasbarometri 2016 - Kysely kaupunkimaisista asuinympäristöistä. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 19/2017. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/193009>
- Tilastokeskus (2019a). Väestöennuste 2019. Väestönmuutokset sukupuolen mukaan alueittain, 2019-2040. StatFin-tietokanta.
- Tilastokeskus (2019b). Tunnuslukuja väestöstä alueittain. StatFin-tietokanta.
- Tilastokeskus (2015). Väestöennuste 2015. StatFin-tietokanta.
- Tilastokeskus (2018). Postinumeroalueittainen avoin tieto. Avoin paikkatietoaineisto.
- Tilastokeskus (2010 ja 2018). Väestöruutuaineisto 5 km x 5 km. Avoin paikkatietoaineisto.
- Ympäristöministeriö. (2016). Kysyntälähtöinen asunontuotantarve Helsingin seudulla 2016- 2025. Ympäristöministeriön raportteja 24. Luettu 30.5.2017. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78868/YMra_24_2016_asuntolahtoinen.pdf?sequence=1

Valtioneuvoston viestintäosasto. Talousarvioesitys 2020 ja julkisen talouden suunnitelma vuosille 2020-2023. Hallituksen budjetilla rakennetaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää Suomea. Tiedote 460/2019. https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallituksen-budjetilla-rakennetaan-sosiaalisesti-taloudellisesti-ja-ekologisesti-kestavaa-suomea

Viitala J. (2017). Elämänkaari, asumistoiveet ja asumisen arvon luominen. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. Luettu 17.8.2018. Luettavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/53309/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201703171690.pdf?sequence=1>